Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Сэведэй орган

...най 1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 220 (14025) | 1975 оной сентябриин 19, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ШАЛГАРНА

Сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, Санагай совхозойхид арга хурганай оложол, таряагаа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряахые оролдоно.

Һүүлэй мэдээгээр ажахы дотор 1400 гаран гектар таряан сабшагдаад, тэрэнэй 1200 шахуу гектар газарай баал суглуулагдажа сохигдоо. Мүнөө ажахын тоогууд дээрэ хамта 13,2 мянган центнер ороохон буунхай.

Совхоз соогоо хоёрдохи, гурбадахи отделенинүүд таряа хуряалгаяа һайнаар ябуулна. Жэшээнь, эндэхи хоёрдохи отделениин үнинэй механизатор Жамса Ангаевай хүтэлбэрилдэг звено даб дээрэ эгээ ехэ таряа хурлагаа. Тус звеногой бэрхэ комбайнернууд Д. Шарханов, Д. Ангархаев тус бүридөө 1300—1500 центнер таряа сохёо.

Байгша ондо тус ажахын таряашад КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, гүрэндөө 15 мянган центнер ороохо худалдаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Мүнөө совхозой тоог дээрэһээ үдэр бүри хэдэн зуугаад центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда ябуулагдана. Хамта 2000 центнер ороһон гүрэндэ тушаагдаа.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.
Түнхэнэй аймаг.

КПСС-эй съездын ...дэлэдэ

...аймагта эдэ ...һар шэрхэн бороо ... байба. Тиибэшье Түнхэнэй совхозойхид ...гаа хүдэлмэрине ...эргээрээ ябуулаа. ...отделениин эрхим ...нуудай тоодо Вла... ...Данзанович Удаев ...нухэрнай штур... Михаил Сорокови... ...хүдэлхэ зуураа, бого... ...нор соо 30-аад гек... ...ридаһан горох ху... ...мүнөө үедэ та... ...ронхой. Хуряалгын ...2 мянган центнер ...сохижо абаха социа... ...тай юм.

...Г ДЭЭРЭ: комбай... Д. Удаев комбайнаа ... байна.

...ЕМЕНОВОЙ фото.

ХУРЯАЛГАЯА ХУРДАДХАЯЛ!

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ УРГАСАЯА ХУРЯАЖА, НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛЖА БАЙҺАН ТУХ АЙ

1975 оной сентябриин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороохото ургамалнуудай сабшагдалһаниинь	Тэрэнэй хуряагдажа абтаһаниинь	Хартаабха хуряалга	Намарай паар хахалалга
Баргажанай	60	82	19	24
Бэшүүрэй	63	70	14	29
Зэдын	43	44	20	12
Яруунын	36	49	51	17
Загарайн	48	81	22	25
Захааминай	47	31	63	46
Кабанскын	74	71	48	52
Хэжэнгын	53	42	8	8
Хурамхаанай	71	68	48	13
Хяагтын	54	62	16	35
Мухар-Шэбэрэй	60	32	29	33
Прибайкалиин	62	77	18	36
Хойто-Байгалай	56	42	9	8
Сэлэнгын	45	72	17	13
Түнхэнэй	33	44	42	24
Улаан-Үдын	50	66	28	38
Хориин	49	24	27	17
Республика бүхыдөө:	52	56	28	29

Республикын колхоз, совхозуудай ургаса хуряалгые нёдондонойхитой сасуулжа үзэбэл, мүнөө жэлдэ бага зэргэ гээгдэжэ ябана. Зүгөөр байгша ондо гектар бүриһөө хуряагдажа байһан таряан гектарай 2,6 центнерээр ехэ.

Прибайкалиин аймагта гектарай—13,5 центнер. Кабанскын — 11,7, Хяагтын, Түнхэнэй аймагуудта — 11, Мухар-Шэбэрэй аймагта 10,4 центнер таряан хуряагдана. Тиин Сэлэнгын, Хурамхаанай, Хэжэнгын, Хориин, Яруунын аймагуудта дунда зэргээр гектар бүриһөө миил 5—6 центнер суглуулагдана.

Һүүлэй долоон хоногто колхоз, совхозуудта арайхан гэжэ 42,369 гектар таряан хадагдажа, 36,053 гектарай баал суглуулагдаа. Энэ үедэ Зэдын, Яруунын, Кабанскын, Түнхэнэй аймагуудта хуряалга нилээд урагшаа дабшаһан байна. Теэд тарилга ехэтэй Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хяагтын, Загарайн аймагуудта эдэ үдэрнүүдтэ ургаса хурлалга бирагүй байшоо. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагта үнгэрһэн долоон хоногто таряанайнь миил 3 процентнь хадагдажа, ойройдоол 1760 гектарай баал суглуулан сохигдоо. Иимэ байдал һанаа зобоохоор болоно. Түрүү механизаторнуудай дүршэл шадабари үргэнөөр хэрэглэжэ, таряа хуряалгые эрид хурдадхаха шухала.

Силосэй ургамалнууд республика дотор хуряагдажа дүүрэнхэй. Эдэ үдэрнүүдтэ корнеплодууд, хартаабха хуряагдажа байна.

Бүхыдөө гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэб 14 процент дүүргэгдэнхэй.

БОРООДО ҺААТАНГҮЙ

Һаяын үдэрнүүдтэ ходо бороо орожо, таряа хуряалгын хүдэлмэридэ ехэ һаад ушаруулна гээд, манай аймагай ажахынуудһаа мэдээсэнэ. Гэбэшье сэлмэг үдэр бүхэниие хэрэглэжэ, энэ шухала ажалые болзор соонь, шанар һайнтайгаар хуряахын тулада таряашаднай тэмсэнэ.

Аймаг доторнай бүхыдөө 9400 гектар газарта ороохото ургамалнууд таригданхай. Мүнөө үедэ 5795 гектарынь унагаагданхай. Энэмнай бүхы талмайн 61 процентнь болоно. Тиихэдэ 4474 гектарай таряан хадагдажа, 61 мянга гаран центнер ороохон сохигдоод байна. Нёдондоной энэ үетэй жэшэхэ болоо һаа, 11 гаран мянган центнерээр ехэ ороохон мүнөө жэлдэ хуряагдаба.

Энэ талаар «Прибайкальский» совхозой таряашад ехэ амжалтатай ябана. Нёдондоной энэ үедэ ойройдоо 8 мянгаад центнер ороохон сохигдоод байһан һаа, мүнөө жэлдэ 15433 центнер ороохон тоогуудта асарагдаад байна бшуу. Тиихэдээ таряалангай гектар бүхэнһөөнь дунда зэргээр 13,5 центнер ороохон абтана.

Аймагай ажахынуудта горохой ургаса хуряаха хүдэлмэри түгэсхэлдөө дүтэлжэ байна. Һүүлэй мэдээгээр ойройдоол зуугаад гектарай горох үлэнхэй байһан юм. Тиимэһээ һаяын хоёр, гурбан үдэр соо дууһаха бээз гэжэ найдагдана.

Гүрэндэ ороохо тушаалга түлэг дундаа ороод, улам эршэтэйгээр ябуулагдажа байна.

К. МОЛЧАНОВ,
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.
Прибайкалиин аймаг.

ҮРЭҺЭ БЭЛЭДХЭНЭ

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалга эршэтэйгээр ябана. Мүнөө үедэ 3406 гектарай таряан баал болгон унагаагдаа. Тэрэнэйнь 2 мянганиинь сохигдон хуряагдаа. Ингэжэ тус ажахы бүхыдөө 34 мянган центнер ороохо тоогтоо оруулаад байна. Колхозой ехэнхи полинуудһаа гектар бүхэнэй 17,8 центнер ороохон абтана.

Гадна, хүрэнгэ ехээр бэлэдхэдэг ажахынуудай нэгэн һэн тула энээндэ гол анхаралаа хандуулна. 14 мянган центнер 1-дэхи, 2-дохи классай үрэһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй һаа, мүнөө 9 мянган центнертэй болоо. Үшөө 2 мянган центнер ороохон сэбэрлэгдэжэ байна.

Тиихэдэ түрүү комбайнернууд Г. Н. Савельев, С. Ф. Ткачев, И. Т. Пантелеев, Г. Г. Ястребов гэгшэд 3 мянга гаран центнер ороохо сохин хуряажа, колхоз соогоо түрүүлжэ ябанад.

В. БОРИСОВ.

Ивалгын ОПХ-гай 4-дэхи отделениин механизаторнууд коммунис ажалай ударнигууд юм. Энэ отделениин комбайнернууд Ермил Феоктистович Лаптев, Пантелеймон Иванович Тугаринов хоёр 9-дэхи жэлээ зэргэлээ хүдэлхэ зуураа, даабарияа ходо үлүүлэн дүүргэжэ ябадаг байна. Энэшье жэл таряа хадан унагаахадаа, ажахы соогоо түрүүлэн гараа. Хүдэлмэриин 12 үдэр соо СК-4 комбайнуудаараа таряа хадажа, уялгаяа. даабарияа үлүүлэн дүүргэбэ. Эдэнэр саашадаашье һайнаар хүдэлхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) П. И. Тугаринов Е. Ф. Лаптев хоёр.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

...ЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭБДИ

...КПСС-эй ээлжээтэ XXV ...зарлаха тухай пар... ЦК-гай апрелиин (1975 ...) пленумэй тогтоолые ма... совхозой хүдэлмэрилэг... ...лалай болон полити... ...ехэ дэбжэлтын оршон ...да угтаа. Партиин ...съездын хараалһан зо... ...нуудые амжалтатай... бэелүүлэн, юһэдэхи та... ...лэй түсэб болзорһоонь дүүргэхын түлөө социа... мүрысөө дэлгэрүүлжэ, ...жэлдэ үйлэдбэриин... ...дэшэлүүлһэн ...бди. Хүн зоной эдэбхи ...лые улам бадаруул... ...эгтэ профсоюзай, ком... ...й болон ниитын бусад ...дэн ажал ябуулгые ...аха асуудалда совхозой ...на организаци гол ...лаа хандуулһан байна. ...энэй ашаар совхознай ...ажахын зарим про... ...дые гүрэндэ худал... табан жэлэйнгээ түсэ... ...дүрбэн жэл хахад соо ... Тиимэһээ даа... ...гадуур нилээд ...мжээнэй продукт... гүрэндэ худалда... ...тай байнабди. Жэ... ...гүрэндэ һү худал... табан жэлэй түсэб 1975 ...ониин 29-дэ, һү һаа... ...даабари табан һараар ...лан дүүргэдээ. Нооһо... гүрэндэ худалдаха ...мүн лэ июль һарада ...гдэһэн байна. ...СССР-эй 50 жэлэй нэрэм... ...манай һү һаалиин фер... коллектив табан жэлэй ...12 мянган центнер ...ха даабаритай һэн. ...хахад жэлээр урид ... Энэ фермые пар... гэшүүн, Ленинэй ор... урданай һаалишан ... Дашеевна Дашеева толгойлдог юм. Эндэхи һаалишад Бальжид Шагдурова, Ринчин Цыбикова, Дымбрен Бабуева, Анна Бадмаева, Раднажап Дашеева гэгшэд хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэһээр үнихэн болоо. Һаалишан Прасковья Норбоева үнгэрһэн найман һарын туршада үнеэн бүриһөө 2066 килограмм һү һаажа, аймагай һаалишадай мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана. Мүн Хандажап Цыренова 2000 килограмм, В. Бадмажапова — 1832 килограмм, Ц. Цыренжапова—1914 килограмм һаагаа.

Манай хонишод, Цырен-Дондок Галдановай, Георгий Базаровай, Елена Норбоевагай даадаг бригадануудай коллективүүд табан жэлэйнгээ даабарие мүн лэ дүүргэнхэй. Эдэнэр хурьга түлжүүлхэ, нооһо хайшалха талаар һайн амжалта туйлаа юм. Ц. Д. Галдановай бригадынхид—249, Е. Норбоевагай—170. Г. Базаровай 110 хурьга түсэбһөө гадуур түлжүүлһэн магтаалтай. Нооһо абалгаяа тэдэнэр 100—116 процентдэ хүргэһэн байха юм. Эдэнэр хонишодой дундаһаа «Табан жэлэй ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй бшуу.

Ажахын үйлэдбэриин харюусалгатай һалбари болон участогуудые коммунистнууд хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр һайн үрэ дүн туйланашье. Коммунистнууд Вл. Санжиев, Ал. Батуев, А. Цынгеев, Ж. Читмитов, Г. Дашимолонов гэгшэд ажал хүдэлмэридөө эзэн ёһоор, социалис эд зөөридэ гамтайгаар хандаха, ниитын гээ баялигые арьбадхаха ёһо гуримые үнэн сэхээр бэелүүлдэг. Коммунистнууд С. А. Шойдопов В. С. Шангин гэгшэдэй толгойлдог отделенинүүд хонин бүхэнһөө хурьга абаха табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй.

Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон манай совхозой ажалшад хэдэн удаа түрүүлэн гараа юм. Үнгэрһэн дүрбэн жэл хахадай туршада аймагай ажахынууд хоорондын мүрысөөндэ хабаадахадаа, квартал бүхэнэй дүнгөөр 6 дахин нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой, райпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн, 4 дахин хоёрдохи һуури, 4 дахин һайн гэһэн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна. Ингэжэ үнгэрһэн 18 кварталай 14-дэнь илагшадай тоодо оролсожо ябаһан болонобди.

1970 оной наймадахи табан жэлэй һүүлшын жэлэй үрэ дүнтэй сасуулбал: 1975 ондо мяха абалга 41,6 процент, һүн—45,7 процент, нооһон—24,5 процент, гүрэндэ мяха худалдалга 48,8 процент, һүн—38,2 процент, нооһон 41,2 процент дээшэлээд байна. Иихэлээрээ бидэнэр табан жэлэй туршада хүдөө ажахын продукгнуудые абалга болон гүрэндэ тушаалгые жэл бүри ехэ болгожо байһан болонобди.

Иимэ амжалта туйлахын тула түбхын түрүүндэ газар таряалангаа ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхые оролдоһон, илангаяа тэжээлэй ургамалнуудай тарилга нилээд үргэдхэһэн, олон жэлэй ногоо ехээр таридаг, өөрынгөө хэрэгсэлдэ хүрэхэ хүрэнгын үрэһэ суглуулжа абадаг болонхойбди. Ургаса муутай байһан сабшалангай элдүүрилгэ һайжаруулһанай, бүри ехээр уһалдаг, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг болоһоной ашаар жэлһээ жэлдэ сенаж, силос ехээр дарадаг, бардам хүрэхэ үбһэ хуряадаг болоно, ниитын малай тоо толгой улам үдэһэн, ашаг шэмэнь эли бодо нэмэһэн байна бшуу. Энэ хэрэгтэмнай гүрэн түрымнай ехэ туһа хүргэһыень дурдангүй гаража боломоор бэшэ.

Туйлагдаһан зарим тэды амжалта тушаа эндэ тогтохо-доо, бидэ доторойнгоо бүхы арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэнэбди гэжэ хэлэхээ һананагүйб. Хэгдэхэ юумэн үшөө олон. Түбхын түрүүндэ элдүүрилэгдэдэг газарай гектар бүриин ургаса үшөө бага байһаар. Ехэ ургаса абахын тула агротехникын бүхы эрилтэнүүдые зүбөөр бэелүүлдэг байха, культур-техническэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр хэхэ уялгатайбди.

Мал ажал эрхилдэг манай ажахыда тэжээлэй асуудал хадаа эгээл амин шухала хэрэгнай болоно. Тэрээнгүйгөөр мал ажалай продуктнүүдые ехээр абаха, тоо толгойень олон болгохо, гарза хоролто үсөөрүүлхэ гээшэ угаа бэрхэтэй бшуу.

Манай совхозой партийна комитет хадаа отделенинүүдэйнгээ эхин организацинуудта, фермэ, бригадануудай партийна бүлэгүүдтэ түшэглэн, КПСС-эй XXIV съездын хараалһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ коллективэй гэшүүн бүхэниие элсүүлжэ шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн үүсхэл аймаг дотороо гаргаһан байгаабди. Тэрэ хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула хамаг бүхы арга боломжоёо хэрэглэжэ байнабди.

Табан жэлэй түсэбэй бүхы талаараа болзорһоо урид дүүргэгдэхэ аргатай байһыень дээрэ дурдагдаһан тоо баримтанууд гэршэлнэ. Мяха гүрэндэ худалдаха даабаряа хүсэд дүүргэхын тула 2500 толгой хонин шахалганда табигдаа. Бидэнэр түсэбтэ табан жэлэй туршада 24730 центнер мяха гүрэндэ тушааха ёһотой һэмди. Үнгэрһэн дүрбэн жэлнүүдтэ 19,9 мянга гаран центнер тушаагдаа. Энэ жэлэй түсэб 5950 центнер. Тэрэнэйнгээ 1621 центнерые худалданхайбди. Үлөөшыень хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй үдэр болотор дүүргэхэ зорилго табигданхай. Тиигэжэ мянга гаран центнер мяха табан жэлэй түсэбһөө үлүү ехээр тушааха аргатайбди. Малай тоо толгой үсхэбэрилхэ түсэб түрэл бүхэнөөрнь мүн лэ бэелүүлэгдэхэ.

Манай совхозой ажалшад «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые гүн баяртайгаар угтажа, энэ ехэ хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оронхой гэжэ үшөө дахин элирхэйлхэ байнаб.

Л. ЦЫРЕНЖАПОВ.
Захааминай аймагай Хамниин совхозой парткомой секретарь.

НЮТАГАА БУСАБА

ПАРИЖ, сентябриин 17, (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй Ленинградай обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романов толгойлогшотой КПСС-эй делегаци мүнөөдэр эндэһээ нютагаа бусаба. Делегацитай суг хамта СССР-эй летчик-космонавт О. Г. Макаров мүн лэ нютагаа бусаа.

КПСС-эй делегаци ФКП-гэй дайшалхы орган болохо «Юманите» газетын һайндэртэ хабаадалсаа. Парижда байха зуураа, делегаци ФКП-гэй ЦК-гай секретарь, Политбюрогой гэшүүн, газетын директор Ролан Леруа гэгшэтэй, редакциин хүтэлбэрилхы бусад хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа, хани ёһоор хөөрэлдэһэн байна.

Аэродром дээрэ совет айлшадые ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүндэ кандидат Ги Эрмье, «Юманите диманш» газетын главна редактор А. Каррель, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд С. В. Червоненко үдэшөө.

...найрамдалай, арадуудай һаналаа нэгэдэнги байхын түлөө

...сентябриин 17-до Москва... ...Ази болон Африкын ара... ...һаналаа нэгэдэлгын ...зациин Соведэй XII ...хүдэлмэрээ эхилбэ. ...Ази болон Африкын 70 ...нуудай, социалис гүрэ... ...ниитын болон поли... ...ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн уласхоорондын ба тус тус оронуудай 20 эмхинүүдэй түлөөлэгшэд эндэ сугларжа, Ази болон Африкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Сессидэ хабаадагшад Союзуудай байшангай Колонно зал соо сугларжа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй амаршалгын бэшэг Советскэ делегациие толгойлогшо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ф. А. Табеев уншаа.

Сесси дээрэ ОСНАА-гай генеральна секретариин орлогшо Азиз Шериф элидхэл хээ.

Элидхэлэй һүүлээр ОСНАА-гай Соведэй сессидэ ерэһэн делегацинуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэжэ эхилээ.

...ПАРТИДА, АРАДТА ҮНЭН СЭХЭ БАЙХА

...ВОЛГОГРАД, сентябриин ... (ТАСС-ай корр.). Мүнөө... ...Дайнда унаһан тэм... ...дэй талмай дээрэ совет ...алдар солын харгы... ...аншалгада ябагшадай ...союзна долоодохи сле... ...гал нособо. Энэ талые ...дэр герой-городой гу... ...болон талмайнуу... ...следто хабаадагшад ба... ...гараба. Бүхы союзна ...публикануудай, герой-городуудай делегадууд — Сталинградай геройнуудай алдар солын харгыгаар ябажа гараа. Дайнай болоһон газар дээрэ тэдэнэр герой-городые хамгаалагшадтай. партиин болон комсомолой ветерануудтай уулзаа.

Делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд Мамаева курган дээрэ Центральна штабта аяншалгын дүн тухай, партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар хэгдэһэн ажалайнгаа амжалта тухай элидхээ.

Олон мянган волгоградайхид следой хүндэтэ айлшадые, социалис оронуудай делегацинуудые, союзна республикануудай түлөөлэгшэдые, дайнай болон ажалай ветерануудые, үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлые халуунаар амаршалаа.

Следто хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да эльгээхэ амаршалгын бэшэг халуунаар дэмжэн угтаа. Ленинскэ партиин, совет арадай заншалта баатаршалгые сахин хамгаалха, саашадань арьбадхаха байһанаа, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ бүхы хүсэеэ үгэхэ байһанаа следто хабаадагшад ороной олон миллион залуу үетэнэй зүгһөө найдуулаа.

Бүхэсоюзна следой шэнэ шатые КПСС-эй XXV съездэдэ зорюулха гэжэ шиидхэгдээ.

АЗИ БОЛОН АФРИКЫН АРАДУУДТАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРГАНИЗАЦИИН СОВЕДЭЙ XII СЕССИДЭ ХАБААДАГШАДТА

Ази болон Африкын арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын организациин Соведэй XII сессидэ хабаадагшадые халуунаар амаршалнам.

Танай уулзалга национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ ехэ амжалтануудые туйлаһан оршон байдалда үнгэржэ байна. Ази болон Африкын гүрэнүүд засаг түрэеэ байгуулха, политическэ, экономическа талаараа бэеэ даанхай байха хэрэгтээ, социальна шэнэ хубилалтануудые бэелүүлгэдээ, неоколониализмда эсэргүү тэмсэлдээ горитойхон амжалтануудые туйлаа. Хоёр түбинүүдэй арадуудай үмэнэ байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые бүри гүнзэгыгөөр һуларуулга, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гол ёһонуудые бэелүүлгэ, «хүйтэн дайнһаа» бэе бэедээ ашатай туһатай харилсаа байгуулха тээшэ хэгдэһэн эрьелтэ ехэ туһа болложо үгөө.

Империалис ээрхэг түримхэйшүүлдэ, дотоодын хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдээ Вьетнамай, Лаосой, Камбоджын арадуудай туйлаһан алдарта туйлалтанууд үнэн зүб хэрэгэй һалбаран мандаһан ушарые гэршэлжэ үгэнэ. Гвиней-Бисау, Мозамбик болон Анголын патриодуудай зориг түгэс тэмсэлэй ашаар Португалидахи фашизмда эсэргүү революци илаа, тэрэнэй һүүлээр һүүлшын колониальна импери болохо Португалиин колони һандаран унаа. Расизмда, апартеидтэ эсэргүүсэдэг Африкын патриотическа, сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй хүдэлөөн шэнэ дэбжэлтэдэ гаранхай. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө, эзэмдэгдэһэн бүхы араб газарые сүлөөлхын түлөө, бэеэ мэдэхэ, национальна гүрэниие байгуулха гэһэн палестин арадай эрхэ хангахын түлөө араб арадуудай шанга тэмсэл үргэлжэлһээр.

Колониализм, неоколониализм диилдэжэ байгаашье һаа, тэмсэлээ үргэлжэлүүлһөөр. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалта туйлахада империализм. Ази болон Африкын арадуудта эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудаа шангадхана, нютагай хархис хүсэнүүдые хара һэдэлгэдээ хэрэглэхые хүсэнэ.

Иимэ эрхэ байдалда дэлхэйн социализмын, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, хүгжэжэ байһан оронуудай ажал ябуулгаяа нэгэдүүлхэнь бүри ехэ удха шанартай болложо байна. Эдэ оронууд болбол бүхы арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй, мүн бүхы гүрэнүүдэй адли тэгшэ эрхын үндэһөөр хани харилсаатай байхын түлөө, хүн түрэлтэнэй амгалан ерээдүйн түлөө тэмсэлэй хани мүн болоно. Дэлхэйн бусад районуудтахи уласхоорондын харилсаанда хэрэглэгдэдэг эб найрамдалай, мүн аюулгүй байдалай гол ёһонуудые Ази болон Африкын оронуудай хоорондохи харилсаанда хэрэглэхэ ушар залуу гүрэнүүдые экономическа, социальна талаар хүгжөөхэ түсэбые бүри ашагтайгаар бэелүүлгэдэ заатагүй туһалха, империалистнуудай, мүн неоколониализмын жүрөөдэдэг түгшүүрилтэ байдалай, хемороонуудай гуламтануудые усадхалгада туһалха байгаа. Европодо аюулгүй байдал ба хани харилсаа хангаха талаар болоһон зүблөөнэй дүнгүүд мүнөө уласхоорондын бүхы хүгжэлтэдэ һайн нүлөө үзүүлжэ байна. Бидэнэрэй һанамжаар, зүблөөнэй түгэсхэхы шатын гол ёһонууд Европоһоо гадуур удха шанартай болложо, мүн бусад түби дэлхэй дээрэ хэрэглэгдэжэ болохо байна.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй хэрэгтэ үнэн сэхэ байдаг бүхы хүсэнүүдтэй суг хамта амгалан байдал хангаха, эрхэ сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ, национальна талаараа һалбаран мандаха эрхэ арад бүхэндэ олгохын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо юм. Советскэ Союзай Коммунис парти болбол империалис ээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эсэргүүсэдэг, национальна дарлалтада, неоколониализмда, расизмда, социальна дарлалтада эсэргүүгээр тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй талые хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг юм.

Ази болон Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын организаци ашаг ехэтэй ажал ябуулгаараа эб найрамдалые бэхижүүлхэ, национальна талаараа бэеэ даанхай байха хэрэгтэ, социальна дэбжэлтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, социализмын, бүхы дэлхэй дээрэхи демократиин хүсэнүүдтэй дайшалхы нэгэдэлээ бэхижүүлгэдэ саашадаашье ехэ хубитаяа оруулжа байха юм гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди.

Танай сессиин хүдэлмэридэ амжалта хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

КПСС-эй XXV съездын угтамжада

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИ ХЭШЭЭЛ ДЭЭШЭЛНЭ

Манай Коммунис партиин ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай, мүн тэрэниие ажалай амжалтаар угтаха гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые аймагаймнай ажалшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүлеэн абаһан байна.

Хүдэлмэришэд болон колхознигууд, ажалша интеллигенциин түлөөлэгшэд энэ ехэ хэрэгтэ зорюулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Съездын урда тээхи социалис мүрысөөн аймагай ажахын бүхы һалбаринуудта дэлгэрээ. Партийна организаци бүхэн КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар хэмжээнүүдые хараалжа, хамтын суглаанууд дээрээ баталанхай.

Август һарада болоһон КПСС-эй райкомой пленум дээрэ ниитын адууһа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэриие шангадхаха, малаа гарзада оруулхагүй, партиин XXV съездые амжалтатайгаар угтаха асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Эндэ байгша оной 8 һарын дүнгүүд согсологдожо, 9-дэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүд хараалагдаһан юм.

Аймагай промышленна предприятинууд продукци гаргаха, тэрэниие худалдаха 8 һарын түсэбөө 101 процент дүүргэнхэй. Энэ үедэ түсэбһөө үлүү 200 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Эндэ Хяагтын плавико-шпатова руднигай, Сүхын арһанай заводой коллективүүд онсо шалгаржа гараа. Мүнөө үедэ промышленна предприятинуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха талаар ехэ оролдолго гаргагдажа байна. Үдэрһөө үдэртэ табан жэлэйнгээ даабари дүүргэһэн хүдэлмэришэдэй тоо ургана.

Партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ хүдөөгэй ажалшад мүн эрмэлзэнэ. Һүүлэй үедэ аймагай ажахынуудта үйлэдбэриин болон ажаһуудалай барилганууд ехээр хэгдэнэ, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулагдана, эрдэмэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд абтана. «Пограничный» совхоздо 400 үнеэдэй комплекс, «Заря» колхоздо 100 эхэ гаһайн байра ашаглалгада оруулагдаа, нэгэн доро 15 мянган хонидые шахан таргалуулха 5 байра түхеэрэгдөө. Харанхыда комбикормын завод, Хяагтын-Адагта 12 мянган гахай шахан таргалуулха комплекс бүтээгдэжэ байна. Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудта һаалиин томо фермэнүүд баригдажа байна. Хяагтын совхоздо соёлой ордон, хүүгэдэй ясли, Новодесятниково, Алтай тосхонуудта һургуулинууд баригдажа дүүрэнхэй. Мүн Наушкада, Сүхын заводто дунда һургуулинуудай шэнэ байшангууд баригдажа эхилээ.

Колхоз, совхозуудта газар һайжаруулха, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ, сабшалан хорёолхо, фермэ шадар тарилга хэхэ, олон жэлэй ногоо ургуулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ юумэн хэгдээ. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ оороһото ургамалнуудай тарилгые 4600 гектараар үргэдхэһэн байнабди. Колхоз, совхозуудай полинууд дээрэһээ мүнөө бараг һайн ургаса хуряагдажа байнхай.

Табан жэлэй түсэбтэ даабариие болзорһоо урид дүүргэжэ байһан коллективүүд, түрүүшүүл олон. Нимэ мүрысөөндэ республика доторoo эхи табиһан **«Родина» колхозой гэшүүд бүри 1974 ондо гүрэндэ хартаабха худалдаха, энэ жэлдэ — һү, үндэгэ, нооһо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Хяагтын совхоз мүн лэ хартаабха, һү, нооһо, үндэгэ гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ даабари бэелүүлээ.**

Хяагтын совхозой хонишод П. П. Самданов, Б. Е. Жанцанов Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой А. Н. Хлебников, «Родина» колхозой Н. А. Агафонов, Алтайн совхозой һаалишан М. Р. Найданова, «Родина» колхозой — С. П. Тимофеева, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Т. П. Бурдуковская, «Пограничный» совхозой — Н. Г. Овсянкин, гахайшан Я. И. Лазарев болон бусад хубиингаа табан жэлэй түсэб дүүргэнхэй.

Ниитын малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ талаар КПСС-эй райкомой пленумэй шиидхэбэри бэелүүлэн, колхоз, совхозуудай коллективүүд урагшатай һайнаар ажаллаа. Тингэжэ сентябриин 8-най байдалаар **үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 90 процент, силос — 92 процент дүүргэгдэө гээшэ.** Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. **Үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозууд, Хүдэриин совхоз үлүүлэн дүүргээ.** Зүгөөр ногооной гурил гаргаха түсэб хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. **16500 центнерэй орондо миил 5134 центнер ногооной гурил бэлэдхэгдээ. Мүн сенаж багаар даралгдаа.**

Таряа хуряалга хурдандаа оронхой. Мүнөө үедэ 25 мянга гаран гектарай таряан хадагдаад, 15 мянга гаран гектарай таряан хуряагдажа абтаа. **Гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,7 центнер орооһон абтана.**

Шэнэ ургаса хуряалгада эрцэмтэй шангаар ажаллажа ябаһан түрүүшүүл олон. **«Родина» колхозой комбайнер Владимир Андреевич Шешурев 250 гектарай баал суглуулжа, 5000 центнер таряа сохёо. Мүн эндэхи комбайнер Прокопий Михайлович Пашков 220 гектар дээрэһээ 4500 центнер оорооһо суглуулжа абанхай.**

Тэрэшэлэн «Заря» колхозой А. А. Посохов, Хүдэриин совхозой Д. Д. Цыбиков, «Дружба» колхозой В. Ч. Батомункуев, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой П. В. Шадрин болон бусад комбайнернууд ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Оороһо зөөлгэдэ жолоошод Н. И. Жуков, А. К. Захаренко, Б. И. Доржиев болон бусад шалгарна.

Гүрэндэ таряа худалдалгые манай ажалшад түрүүшын ээлжээнэй хэрэг гэжэ тоолоно. Байгша ондо 91200 центнер таряа тушааха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 220 мянган центнертэ хүргэхэ уялга абтаа. Сентябриин 17-ной мэдээгээр Эхэ ороной амбаарта 99 мянган центнер таряан оруулагдаа. **Гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозууд дүүргээд байна. Хяагтын совхоз энэ түсэбөө 2 мянган центнерээр үлүүлээ.** Мүнөө үедэ эдэнэр абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Эдэ бүхы амжалтанууд аймагай партийна организациин хэжэ байһан эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэриин аша үрэ мүн гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Бүхы партийна организацинуудта коммунистнууд тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэриин шиидхэхы участогуудта табигданхай. Звено, тракторна бригада бүхэндэ агитаторнууд, политинформаторнууд табигданхай. Партийна комитедүүдэй гэшүүд хүдөө ажахын шухала кампанинуудые үнгэргэхэ талаар үйлэдбэриин хубинуудые даагшадта бодото туһаламжа хүргэнэ. Лекци уншаха, элидхэл үнгэргэхэ хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Үнгэрһэн 8 һарын туршада 2720 лекци элдэб асуудалаар уншагдаа.

Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр полевой станууд, оорооһоной тоогуудые шэмэглэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг үргэлжэ согсологдожо, «Сахилгаан», «Дайшалхы хуудаһанууд», бюллетеньнүүд гаргагдана.

Хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ колхоз, совхоз бүхэндэ партиин райкомой политэмхидхэлшэд, политинформаторнууд эльгээгдэһэн байна. Эдэнэр ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ бодото туһаламжа хүргэдэг гээшэ.

Мүн энэ хэрэгтэ нютагай радио-дамжуулга, аймагай «Ленинэй туг» газетэ ехэ нүлөө үзүүлнэ. Эндэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл ходо согсологдожо, олоной анхаралда үгтэдэг юм.

Түрүү звенонуудай хүндэлэлдэ аймагай газетэдэ «Ажалай алдар солын Туг» үргэгдэдэг болонхой. Мүн социалис мүрысөөнэй дүн ходо харуулагдана. Түрүү комбайнернуудай бэшэгүүд толилогдоно.

Үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо хүдөөгэй соёлой байшангууд концертын 7 бригада, Хяагта хотын соёлой ордон, Хяагтын культпросветучилищи нэгэ-нэгэ бригада эмхидхэжэ, хүдөөгэй ажалшадта наада зугаа харуулжа байна. Энэ үедэ бүхыдөө 26 концерт, 5 киносеанс үнгэргэгдөө. Ном дамжуулгада 127 эдэбхитэд хабаадаа.

Үбһэ болон таряа хуряаха хүдэлмэридэ хабаадагшадые хангаха зорилгоор хэдэн автолавканууд, ажаһуудалай хэрэгсэлэй автомашинанууд ябажа байна.

Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр 3,5 һара үлэбэ. Энэ үедэ табан жэлэй түсэб сүм бэелүүлхэ талаар аймагай партийна организаци, бүхы ажалша коллективүүд үшөөл ехэ ажал хэхэ болоно. **Тоолоод үзэхэдэ, аймагнай табан жэлэйнгээ түсэб оорооһо тушаалгаар 105 процент дүүргэхэ байна.** Тинхын тула мүнөө жэл 220 мянган центнер таряа худалдаха хэрэгтэй. **Хартаабха худалдаха түсэбөө 115 процентээр дүүргэхэ хараатайбди. Үндэгэ тушааха түсэб 4 жэл соо дүүргэгдээ һэн.**

Мяха худалдаха түсэб дүүргэхэ талаар бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоо. Хэрбээ бүхы арга боломжонуудаа элсүүлбэл, энэшье зорилгоёо бэелүүлхэбди.

Аймагай бүхы ажалшад партийна организацинуудайнгаа ударидалга доро ябажа, табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабари амжалтатайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ найдахаар даа.

П. ПАВЛОВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь.

БЭЛШЭЭРТЫ[Н] ҺААЛИШ[А]...

Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой түр... шан Софья Лопсоновна Добшонова жэлһээ жэл... һайн амжалтануудые туйлажа, нютаг нугадаа ... болонхой. Тэрэнэй нэрэ аймагай Хүндэлэлэй ... шэмэглэнэ. Ажалша бэрхэ энэ нүхэр үнгэрэһэн ... даажа абаһан үнеэдээ һайнаар харууһалжа, нют... тэрэй үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааһан...

Ерэхэ жэлдэ болохоёо байһан партиин XXV ... ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын тула КПС... шүүн С. Л. Добшонова апан шадалаараа ажалла... рэ үнеэдэйнгээ тэжээлдэ талха таряанай зүйл ... һү һаалинень дээшэлүүлдэг заншалтай. Тиигэжэ ... Лопсоновна байгша жэлдэ абаһан уялгаа ... лотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Л. Добшонова.

Д. ДУГАРОВА[Й]

КПСС-эй райкомуудһаа мэдээсэнэ

ХЭЖЭНГЭ

Өөһэдынгөө болон партийна дээдэ органуудай абаһан шиидхэбэринүүдые хүсэндэнь хүргэхын тула «Первомайский» совхозой партком, партийна эхин организацинууд яһала оролдолго гаргадаг болоо. Партийна шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалнууд хирэ-хирэ болоод парткомой заседани дээрэ, партийна суглаанууд дээрэ зүбшэгдэнэ, коммунистнуудта саг үргэлжэ мэдээсэжэ байха хэмжээн абтана.

Гадна партийна суглаан дээрэ зүбшэгдэһэн асуудалаар абтаһан шиидхэбэринүүд удхын талаар ойлгосотой, дүүргэхэ болзор хараалһан, дүүргэлгые бэелүүлхэ харюусалгата нюурнууд заагдаһан байдаг болонхой гэжэ парткомой энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэхэдөө, КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюро тэмдэглэһэн байна.

Дүүргэлтын хойноһоо хиналтын һайжарһанай ашаар коммунистнуудай эдэбхи хүгжэнэ, харюусалгань дээшэлнэ, тэдэнэр түрүү зэргэдэ ябаха үүргэеэ һайнаар дүүргэнэ. Партийна нүлөөгэй үргэдэһэнэй, гүнзэгырһэнэй аша туһаар энэ ажахын коллективэй үйлэдбэриин байдал һүүлэй үедэ яһала һайжараа. Мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха даабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ, түл абалгаар нилээд амжалтатай.

Гэхэтэй хамта абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинаха хүдэлмэридэ дутагдалнуудай үшөөл ушардаг байһые бюро элирүүлээ. Тэдэ дутуу дундануудые усадхаха арга замыень КПСС-эй райкомой бюро совхозой парткомдо, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудта зааһан байха юм.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ШАДАМАР ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

Сурма Дашеевна Дашеева ганса Хамниин совхоздо бэшэ, харин бүхы Захааминай аймагта мэдээжэ болоһон һаалишан юм. Энэмнай ажахынгаа һаалиин фермэнүүдтэ бүхы наһаараа шахуу хүдэлжэ, ажалай баян дүршэлтэй болоһон хүн. Тиимэл хадаа коллектив соогоо, бүхы ажахы доторoo алдартай, аймаг соогоо магтаалтай болоо ха юм.

Нүхэр Дашеева һүүлэй 10 гаран жэлэй туршада совхозой Усановка нютагтахи һаалиин фермые хүтэлбэрилнэ. Тиигэхэ зуураа фермын мал адуулагшад, һаалишад болон тугалшадай ажалые шадамараар хүтэлбэрилжэ, үйлэдбэриин шэнэ амжалтада зоригжуулдаг байна. Жэшээлэн хэлэбэл, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ тус фермын коллектив эрхимлэжэ гараа һэн. Тиигэжэ тус фермэ «СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэһэн нэрэ солотой болоһон юм.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Усановкын фермын коллектив байгша оной июль һарын эхеэр ажалай ехэ амжалта туйлаа — табан жэлэй туршада гүрэндэ һү тушааха түсэбөө болзорһоонь хахад жэлээр урид дүүргэһэн байна. Үнгэрэгшэ 4 жэл 6 һарын хугасаада тус фермын үнеэдһээ хамтадаа 12 мянган центнер һүн һаагдаһан байха юм. Июль-август һаранuудта фермын һаалишад табан жэлэй даабариһаа гадуур 400-гаад центнер һү абаһан байна.

Усановкын фермэдэ ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа, һайн дүнгүүдтэй ябадаг һаалишад олон. Үнинэй һаалишад Бальжит Галсановна Шагдурова, Ринчин Дамбаевна Цыбикова гэгшэд жэл бүри социалис мүрысөөндэ шалгарна. Эдэ нүхэд юһэдэхи табан жэлэй туршада һү һааха хубиингаа даабариие дүүргэһээр үнинэй. Мүн Дымбрыл Бабуева, Анна Бадмаева гэгшэд баһал һайн дүнгүүдые туйлажа, бусад нүхэдтөө эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Фермын коллектив КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эндэхи малшад бүхы хүсэ шадалаа, эрмэлзэл оролдолгоёо элсүүлэн ажаллажа байна.

— Һаяхан хэблэлдэ толилогдоһон КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол бидэниие ажалай шэнэ илалтада зоригжуулна, — гээд фермые даагша, коммунистка Сурма Дашеева хөөрэнэ. — Бидэнэр энэ жэлдэ абаһан уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжотойбди.

Сурма Дашеевна нютагтаа хүндэтэй болонхой гээд түрүүн хэлэгдээ һэн. Ажалша бэрхэ энэ нүхэрнай гүрэн түрын дээдэ хайра шагналда — Ленинэй ордендо хүртэнхэй. Мүн Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаллар шагнагдаа. Нютагайнь хүн зон нэгэнтэ бэшэ тэрэниие аймагай болон сельскэ Соведэй депутадаар һунгаһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фермые даагша Сурма Дашеевна Дашеева.

Ф. СИЗЫХЭЙ фото.

Бурулба Турдабаева Киргизэй ССР-эй Нарынска областиин Тогуз-Тороуска районой «Бирдик» колхоздо хониншоноор олон жэлэй туршада ажаллаха зуураа, айхабтар ехэ дүй дүршэлтэй болоо. Жэлһээ жэлдэ һайн амжалта туйлажа суурхаһан энэ хонишон Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй харадаг хонид ажахы соогоо эгээн һайн гэжэ тоотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурулба Турдабаевагай даадаг отара хадын бэлшээрһэдэ ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮҮРГЭ, НҮЛӨӨГӨӨ ҮРГЭДХЭХЭ

Комсомолой документнүүдые һэлгэлгын хэды шэнээн ехэ удха шанартай байһаниинь эли. Тиимэһээ гол асуудалнууд тушаань тогтоод лэ үнгэрхөөр ха гэжэ һанагдана. Комсомолой организацинуудай үүргые саашадань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тус хэмжээ ябуулга нүлөөлхэ ёһотой. Гадна союз доторой хүдэлмэри гуримшуулхада баһал горитойгоор туһалха ааб даа.

Манай аймагай комсомолой организацида документнүүдые һэлгэлгын эхилһээр хахад жэл үлүүтэй саг үнгэрбэ. Бидэнэр республика соогоо нэн түрүүн энэ шухала хүдэлмэри эхилхэ хүндэдэ хүртэһэн байгаабди. Тиимэһээ энэ хугасаа соо туйлагдаһан зарим тэды үрэ дүнгүүд тухайгаа, манай голхоролдо үшөөл ушардаг байһан дутуу дундануyд тухайгаа таанадта, хүндэтэ уншагшад, хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай Улаан-Үдын аймагай комсомолой организациин бүридэлдэ 71 эхин организаци ороно. Тиихэдээ хамта дээрээ ВЛКСМ-эй 4225 гэшүүн манда тоологдоно.

Документнүүдые һэлгэлгын урда тээ бидэнэр эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулһан байнабди. Нэн түрүүн комсомолой суглаанууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэжэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай эльгээһэн бэшэг зүбшэн хэлсэлгэн болоо. Тиигээд эхин организаци бүхэнэй гэшүүдэй бүридхэлые шалгалга, бүридхэлһөө гарангүй ябашаһан комсомолой гэшүүдые бэдэрэлгэ гуримтайгаар ябуулагдаһан юм.

Тиигээд һэлгэлгэ үнгэргэхэ графигаа табижа, райкомойнгоо бюро дээрэ хэлсэжэ үзөөд, баталаа һэмди. Гадна шэнэ биледүүдые гоёор бэшэхэ хүнүүдые олохо, биледүүдые барюулха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалаабди.

Графигай ёһоор мүнөө үедэ комсомолой 37 эхин организаци документнүүдые һэлгэлгээ эхилээд байна. Тиихэдээ 1162 хүн шэнэ билет абаад байха байгаа. Мүнөө дээрээ 746 хүндэ баяр ёһололой оршон байдалда шэнэ билет барюулаабди.

Гадна хараалһанһаа гадуур 360 гаран хүндэ биледыень һэлгэжэ үгэхэ баатай бологдоо.

Комсомолой эхин организацинуудта документнүүдые һэлгэхын урда тээ горитой хүдэлмэри ябуулагдадаг юм. Жэшээлхэдэ, тус эмхи зургаанай, предприятиин, колхозой гү, али совхозой комсомолой организациин секретарь партийна организацинингаа секретартай сүг ВЛКСМ-эй гэшүүн бүхэнтэй хөөрэлдэдэг, комсомолдо ороһонһоонь хойшо ажабайдалдань болоһон хубилалтануудые бэшэжэ абаад, райкомоймнай бүридхэлэй секторгэ эльгээдэг.

Гадна комсомолой билет, комсомолой түүхэ тухай хөөрэлдөөнүүд, дайнай болон ажалай ветерануудтай уулзалганууд заабол үнгэргэгдэдэг байһыень онсо тэмдэглэмээр.

ВЛКСМ-эй гэшүүдэй бүридхэл шалгаха хэрэг энэ үедэ тон шухала удха шанартай болоод байна. Тиимэһээ эхин организациин секретарь бүхэн энээндэ яһала харюусалгатайгаар хандана. Бүридхэлһөө гарангүй ошогшодой тоо байгша оной май соо 612 хүн байһан һаа, мүнөө 231 болгогдоо. Үшөө 60 хүнэй мүнөө байдаг газарые элирүүлээд, документнүүдыень һаяын сагта ябуулхамнай.

Эдэ үдэрнүүдһээ һургуулинуудай организацинуудай комсомолшууд документнүүдээ һэлгэжэ эхилбэ. Сентябриин 1-һээ хойшо үнгэрһэн үе соо Ехэ-Куналейн, Доодо-Саянтын дунда һургуулинуудай комсомолшууд шэнэ биледээ абаба.

Шэнэ биледүүдые барюулха хэрэгые баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргэхые бидэ яһала оролдонобди. ВЛКСМ-эй райкомдо ерэһэн хүнүүд манай нэгэдэхи секретариин кабинет соо орожо, тэндэ сугларһан дайнай болон ажалай ветерануудтай хөөрэлдэдэг юм. Удаань биледыень бэшэжэ, тамга даратарнь тусхай таһалга соо газетэ, журналнуудые харадаг. Үгы гэбэл фото-зурагаа абхуулдаг байна. Тиигээд бултадаа дахин сугларaад байхадань, комсомолшуудые шэнэ билет абаһанаарнь амаршалаад, биледүүдыень барюулдаг заншалтайбди.

Мүнөө үедэ комсомолой 8 эхин организаци документнүүдые һэлгэлгээ түгэсхэбэ. Нэрлэбэл, «Авангард» колхозой, агрохимлабораториин, Доодо болон Дээдэ-Саянтын, Хүйтэнэй дунда һургуулинуудай багшанарай, машинно-тоололгын станциин комсомолой организацинууд болоно. Үшөө 6 организациин гэшүүдэй 80 гаран процентнь шэнэ биледтэй болонхой.

Хараад үзэхэдэ, комсомолой документнүүдые һэлгэлгэ яһала гуримтай, эмхитэйгээр, саг болзор соогоо үнгэржэ байһан хараатай. Гэбэшье Ивалгын кондитерскэ фабрикын, «Дружба», «Советская Россия», «Восход», «8-ое Марта» колхозуудай, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха Тарбагатайн комбинадай, Советскэ райпогой, «Бурводстрой» трестын колоннын комсомолой эхин организацинууд энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаа гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Жэшээлхэдэ, Советскэ райпогой комсомолой организациин документнүүдээ һэлгэхэ болзорыень хоёр дахин хойшолуулаашье һаамнай, 48 гэшүүдэйнь оройдоо 18-ниинь райком ерэһэн байна. Үшөө тиихэдэ «...та» колхозой комсо[молой] ганизациин 24 гэшүү[н]... ниинь лэ шэнэ биле[д]... лонхой. Ямар шалт[гаан]... боложо, инмэ юума[н]... гээшэб?

Нэн түрүүн хэлэх... графууд үгы байна... шье һаа, эрилтэдэ ... гүйгөөр, муу шан... фотонуудые хэнэ. Га[дна]... ажахынууд, эмхи з[ургаан]... болон предприятину[удай]... тэлбэрилэгшэд ма... нэгүй, сүлөөгүйбди ... сомолшуудаа ажал... бинагүй. Харин б... таряа хуряалгын, ... тарилгын, нооһо ... гын үедэ колхоз, сов[хоз]... ВЛКСМ-эй организа[ци]... оруулангүйгөөр ... табиһан байгаабди.

Комсомолой док[ументнүү]дые һэлгэлгэ үргэ... Энэ хэрэг улам хүсэ... жо байна. Тиимэ... эдэбхитэйгээр, эм... тайгаар хүдэлхэ ёһо... һанаа бидэ һайн ой... Тиигэжэ мүнөө эхил... һан тоосоото һунга... сомолой суглаануу[д]... ментнүүдые һэлгэл... адляар, болзор соо[н]... хэ хэрэг манай гол... болоно.

Г. СПИРИД[ОНОВ],
ВЛКСМ-эй рай[комой]... эмхидхэлэй ...

Улаан-Үдын ай[маг]...

Комсомол ажабда[л]

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ЗАВОДОЙ ЭРДЭМТЭДЭЙ ЛЕКЦИНҮҮД

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. В. Гаташ). Малышевай нэрэмжэтэ транспортын машина бүтээлгын завод дээрэ научно-популярна мянгадахи лекци уншагдаба. Энэ предприятида хүдэлдэг техническэ эрдэмэй доктор А. П. Любченко энэ лекциие уншаа.

Эрдэмэй нэрэ зэргэтэй инженер, ухаалан зохёогшод, технологууд эндэхи «Знание» бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй лекци болон хөөрэлдөөнүүдэй темэнүүд олон янзын байдаг юм. Арадай университедүүдэй багшанарһаа гадна, элдэб эрдэмүүдэй кандидат, докторнууд заводто олон юм.

Эрдэмтэд — машина бүтээгшэдые городой клубуудта, залуушуулай хамтын байрануудта, областиин колхоз, совхозуудта һайнаар танидаг юм.

ХҮДӨӨГЭЙ ХҮН ЗОНДО...

ТБИЛИСИ. (ТАСС-ай корр. Р. Ахпатело). Грузиин хүдөө ажахын томо түб — Хашурида ажаһуудалай байшан нээгдэбэ. Шэл болон бетоноор бүтээгдэһэн гурбан дабхар гэр соо элдэб зүйлэй түхеэрэлгэ бии. Телевизор, холодильник, болон бусад техникэ заһабарилха нүүдэл бригада эмидхэгдэнхэй. Мүн хубсаһа, гутал заһаха хүнүүд бии. Тэдэнэр ходо хүдөө гаража байдаг.

Мүнөө республика дотор ажаһуудалай иимэ 40 байшан хүдэлнэ.

ШАХТЕРНУУДАЙ ДОРЮУН АЖАЛ

КАРАГАНДА. (ТАСС-ай корр. В. Аляпин). «Карагандауголь» нэгэдэлэй «Михайловская» уурхайн горнягууд жэлэй эхинһээ миллион, миллион хахад тонно шулуу нүүрһэ малтадаг һэн. Түсэбэй ёһоор хараалагдаһан болзорһоонь арбан табан хоног урид энэ илалта тэдэнэр туйлаа.

Эндэхи шахтернууд байгша оной апрель һара соо табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ һэн. О. Ишхнели гэгшын хүтэлбэрилдэг томодхогдоһон участогайхид социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Тэдэнэр хоёр ... най туршада ажал... гурбан халаанайхиһа... ехэ нүүрһэ малтадаг... Энэмнай ажалай һайн... хэлэй үрэ дүн гээшэ.

ЭРХҮҮГЭЙ ОБЛАСТЬ. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хабаадалгатайгаар баригдажа байгаа Усть-Илимскын ой модоной комплекс дээрэ барилгын хүдэлмэринүүд эршэтэйгээр ябуулагдана. Тэдэнэр олон миллион тоннодо газар малтажа, хэдэн арбаад мянган тонно бетон шудхажа, дүлин тайга соо дардам харгынуудые бариха зорилготой. Усть-Илимскын ЛПК ашаглалгада үгтөөд байхадаа, сульфатна целлюлоза, элдэб янзын хабтагай, тайрагдамал модон эд үйлэдбэрилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жэлдээ 6 миллион кубометр модо буйлуулха арга боломжотой ЛПК-гай барилга эндэһээ эхилээ...

ТАСС-ай фотохронико.

БАМ-ай БАРИЛГАШ[АДТА] — ЖЭМЭС

ГУЛИСТАН (... ССР). ТАСС-ай корр. ...жухов мэдээсэнэ.

— Үлэн таладахи ... риин газарта ургаһан ... мянган тонноһоо ... буз, дыни, жэмэс, ... Байгал-Амарай түм[эр] ... баригшадта эльгээбэ.

Сырдарьинска обл... саадшад БАМ-ые ... худалдаа наймаанай ... зацинуудтай баталһан ... вороо болзорһооны ... дүүргэбэ. Худалдаа... най договорһоо үлүү ... арбуз, дыни шэрэһэн ... нууд зүүн зүг тээшэ ... даба.

Фергана голой кол... хозууд, Ташкентын ... Зеравшанай ажахы... ридохи зуун жэлэй ... рилга — БАМ-да ... шадта овощ болон ... дые эльгээнэ.

СИБИРИИН ЕХЭ Н[ЕФТЬ]...

ТЮМЕНЬ. (ТАСС-ай ... П. Рябов) Баруун С[ибириин] ... нефтьшэд жэлэй эхи... хойшо 1000 милли[он] ... тонно «хара алта» ... доо үгэбэ. Энэнь хал... мадахи табан жэлэй ... тэдэнэй абаһан бүхы ... хэмжээнһээ заахан ... байна.

«Главтюменьнефть» ... олон мянган хүнтэй ... тив партиин XXV с[ъездын] ... хүндэлэлдэ дээшэлү... һэн уялга абанхай. ... юһэдэхи табан жэл... түсэбые сентябрь һ... дүүргэжэ, үгтэһэн ... һаа үлүү 44 миллион ... нефть үгэхэ гэжэ ...

АРАДАЙ ДУУШАН

СССР-эй Гүрэнэй шанда зууршалагдаа

Хори гаран жэлэй саана Берлиндэ үнгэргэгдэһэн Бүхэдэлхэйн залуушуулай болон студентнэрэй фестиваль дээрэ Лхасаран Линховоиной хүнхинэмэ бүдүүн хоолой зэдэлжэ, Европын түби дэлхэйн залуушуул анха түрүүшынхеэ гайхан шагнаһан байха. Ленинградай консерваторидо һуража байһан тэрэ үедөө Линховоин Буряадай искусствын түүхэдэ өөрынгөө хуудаһа нэмэхэ дуушан гэжэ мэдэрэгдээд байгаа.

Нээрээшье, мүнөө болоод байхада, оперо, баледэй театрай сценэ дээдэ табигдаһан баруунай болон ородой, совет болон үндэһэн оперонуудай бүхы гол рольнуудые наадаһан хүн гэхэдэ, суута дуушан Лхасаран Линховоин шуу. «Севильский цирюльнигтэ» Дон Базилио, «Энхэ-Булад баатарта» Буумал-хаан, «Игорь тайжада» Кончак-хаан, «Русалка» соо Тээрмэшэн гээд тоолохо болоо һаа, олон, тодорхойлхо болоо һаа, роль бүхэн өөрын онсо шарайтай, абари зантай хүн, ари бүхэн өөрын орёо хүгжэмтэй гэхэ мэтэ. Роль бүхэн миин сээжэлдээд хэлэжэрхихэ шүлэг бэшэ, роль бүхэнииe дуулаха хэрэгтэй, дуулахадаа, шагнажа һууһан хүнэй энэ Линховоин бэшэ, харин Кончак-хаан гэжэ үнэншэхөөр образ гаргажа, сэдьхэл зүрхыень доһолгожо шадаха гээшэ хүшэр. Һанана гүт? Плендэ абтаһан Игорь тайжын хажууда арба хорин сэрэгшэдээр бэеэ тойруулһан Кончак-хаан гэнтэ бии болоод, һахюул сэрэгшэдээ «зайлагты!» гэжэ хурганайнгаа хүдэлсөөр зангажархидаг хамнай. Игорь тайжын һүрдэхэгүйдэ, хаан мэхэтэйгээр тэрэниие харан, гэзэгынгээ хүдэлтэр эмнисэгээжэ байтараа, бүмбэлзэн дүтэлөөд, гараа дэлгэжэ үнэн союзнигтаа хэлэһэндэл хандажа ороходо юм. Юун һайхан ариб! Энэ аялга соо хэды аймшагтай мэхэ гохо, хаан хүнэй холын хэрзэгы хараа бодол нюугаатайб? Эхэ орондоо, түрэл арадтаа үнэн сэхэ, хатуу зоригтой тайжые бэедээ татажа, Ородой бусад нютагуудые нэгэ нэгээрнь дайлан абахын тула Кончак Игорьтэ хэдышье ехэ алта мүнгэ, агта хүлэг, арюухан басагадые дуран соонь бэлэглэхээр бэлэн хэбэртэй. Энэ үедэнь ямар һайхан хаан гээшэб гэжэрхихээр байдаг. Иигэжэ хэлээшьегүй һаа, сэдьхэлээ хүдэлһэн зон иимэрхүү бодолоо нэрьемэ альга ташалгаар мэдүүлдэг.

* * *

...Телевидениин даабаряар Лхасаран Лодонович Линховоин тухай дамжуулга бэлдэжэ байхадаа, Буряадай искусство, литературын хоёрдохи декадын үедэ буулгагдаһан киноленте хараха ушартай болоо һэм. Декадын үедэ Линховоиной дууладаг оюун бэлиг, наадаха уран шадабари тухай ехэ хөөрэлдөөн болошо, Москвагай мэдээжэ мэргэжэлтэд, шүүмжэлэгшэдэй статьянууд түбэй газетэнүүдтэ хэблэгдэжэ, республикымнай корреспондентнүүд хараһан үзэһэнөө тэндэһээ дуулгажа байһан юм. «Ёһотойл Кончак, Кончак-хаан үнэн бэеэрээ... гэшхэхэ гэшхэдэлынь биб гэһэн бэетэй хүнэй, хараха харасань харбаһан годлидол, заримдаа мэхэ гохын ашаар эльбэдэжэ, энхэржэ байһандал, зандарган хоолойнь засаг түрын ёһотой эзэн хаанай гэхэ мэтээр хөөрэлдэнэшье, бэшэнэшье» гээд журналист В. Бараев бэшээ һэн. Москвагайхидай хэлэһэн, бэшэһэн үнэн сэдьхэлэй һанал бодолнууд Бородинай «Игорь тайжа» гэжэ оперодо Кончагые наадажа дуулаһан Линховоиной — Агын талада һэеы гэртэ түрэһэн Буряадай дууша хүбүүнэй оюун бэлигтэй, томо артист байһые мэдэрһэн мэдэрэл болоно бшуу.

Гэбэшье декадын үедэ — 15 жэлэй саана буулгагдаһан лентэ харахадамни, Лхасаран Лодонович үзэгдэжэ, миһэрэн энеэбхилээд: «Бирагүйхэн хаан ябаһан байнаб», — гээд хүнды заалай хүнхинэсэ зэдэлһэн хоолойгоо заһан байгаа һэн. Иигэжэ хэлэхэдээ, Москвагай искусствын мэргэжэлтэдэй, шүүмжэлэгшэдэй сэгнэлтэһээ арсаа бэшэ, харин бодото артист хүнэй хэһэн бүтээһэн ажалаараа сэдьхэлээ ханадаггүй, өөрынгөө наададаг оперно партинууд дээрээ жэл бүхэндэ, һара бүхэндэ, үдэр, час бүхэндэ хүдэлжэл, мүлижэл, хурсадхажал ябадаг хүнэй өөртөө табидаг тон ехэ эрилтэ гэжэ ойлгоо һэн.

«С песней по странам» гэжэ нэрэтэй ном урдамни хэбтэнэ. Лхасаран Лодонович хэдэн номхонуудайнгаа нэгые иигэжэ нэрлээ. Дэлхэйн дүшөөд орон нютагуудаар дуугаа дуулан аяншалжа ябахадаа, олон юумэ хараһан тухайдаа, Энэдхэгтэ болоһон нэгэ пресс-конференци тухай иигэжэ дурдана:

— Мантагар томо мистер, Та ямар яһанай болохобта? — гэжэ хариин журналистнуудай нэгэн асууба.

— Буряад. Дуулаа һэн гүт?

— Үгы, — гэбэ тэрэнь.— Бага яһатан болоно гүт?

— Тиимэ.

— Тиихэдээ консерваторидо һуража, иимэ дуушан болохо мүнтэ зөөреэр баян хүнүүдэй нэгэн байба ха юмта?

— Тиимэ, баян хүнби, — гэжэ хэлээшыень зүбшөөн, тэрэ дороо харюусабаб.

— Хэды шэнээн зөөритэй болонот?

— Советскэ Союзай бүхы зөөрие 250 миллион зондо хубаахада, хүн бүхэндэ хэды хүртэхэб, — тэрэ минии зөөри».

Теэд үнэнһөө асууһан тэрэ хүн иигэжэ «хамараа сохюулхаяа» мэдээ аал?

Үшөө нэгэ баримта. Үнгэрэгшэ үбэл Японда болоһон олон оронуудай хабаадалгатай промышленна выставкын үедэ Лхасаран Линховоин Советскэ Союзай искусствын түлөөлэгшэ болошо хабаадаһан байгаа. Тэрэ үедэ Японда хэблэгдэһэн томо-томо журналнуудай СССР-эй арадай артистын хаана түрэһэн, һураһан тухай, баян репертуар, гэр бүлэ тухайнь олон тоото фото-зурагуудтайгаар толилһые иража һуухадаа, буряад арад Совет засагай үедэ талаан бэлигүүдээ иигэжэ һалбаруулха ехэл азатай байба гээд омогорхол түрөөб.

Үнгэрэгшэ зунай эхиндэ май һарын хуушаар, Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай ордон соо зон багтажа ядатараа суглараа һэн. Театральна сезоной хаагдаха үдэрнүүдтэ Бородинай «Игорь тайжа», Фроловой «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперонуудта СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоин гол партинуудые дуулахаһаа гадна, ехэ концерт үгэжэ байба. «Бис» хашхараан, нэрьемэ шанга альга ташалган, үнгын баглаа сэсэгүүдые барилгын удаан сагай туршада артистые сценэһээ табяагүй. Зүгөөр тэдэ үдэрнүүдтэ дуратай артистынгаа дуулахые шагнахаяа, наадахые харахаяа ерэһэн хүнүүд Москваһаа ерэһэн СССР-эй гүрэнэй 1975 оной шан олгохо тусхай комиссиин байлсахые сохом мэдээгүй.

Ехэ шалгалтын түрүүшын шата эрхимээр дабагдажа хойно үлөө, энээн тухай түбэй газетэ, журналнуудта баясама дэлгэрэнгыгээр бэшэгдээ. Үшөө нэгэ шата Москвагай ехэ-ехэ театрнуудай сценэнүүд дээрэ болохоор хүлеэгдэжэ байна. Хүндэтэйшье, хүшэрхэншье шалгалта. Зүгөөр хүнэй хүбүүдэй гаталаагүй зам, хүлэг мориной дабаагүй дабаан үгы юм гэхэ.

* * *

...Иигээд театральна сезон эхилхэ. Улаан-Үдын тэг дунда оршоһон, Буряадай соёлой ехэ гуламта болоһон оперо, баледэй театрай дэргэдэ хүрин зүһэтэй «Волго» зогсожо, багжагар томо бэетэй хүнэй гараад, ехэ үүдэнэй дэргэдэ угтаһан шабинартаяа, нүхэдтэеэ үгэ андалдажа мэндэшэлэлсэн, һайхан ордон руу орошоходонь, заримдаа хэниинь хэнээ шэмэглэнэб гээд һанадагби: ордон дуушанаа гү, али арадай дуушан ордониие гү?

З. ГОМБОЖАБАЙ.

БИБЛИОТЕКАРЬНУУДЭЙ НАНГИН УЯЛГА

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын конференц-зал соо табан үдэрэй туршада Байгал-Амарай магистралиин библиотекарьнуудэй, комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болоо. Амарай, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай, Хабаровска хизаарай, Буряад, Яхадай АССР-нүүдэй түлөөлэгшэд, РСФСР-эй культурын Министерствын, ВЦСПС-эй, РСФСР-эй ба СССР-эй Госкомиздатай, культурын ба түмэр замай транспортын профсоюзуудай түбэй хүдэлмэрилэгшэд зэргэдээ зуу гаран хүн библиотекэнүүдые шагнһа, зондо дунда ном дэлгэрүүлхэ, уншагшадые хангаха талаар хөөрэлөө андалдаа.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэд соёл болбосорол ехэтэй, эрдэм мэдэсээр хэзээ хэзээнэйхиһээ үндэр болонхой. Эгээл тиимэ Байгал-Амарай магистралиин барилгашадай ном уншалгын эрилтэ үндэр. Барилгада хүнгэн бэшэ оршон байдалда залуушуулай оюун болбосоруулжа дэлбэрээжэ, тэдэнэй сэдьхэл һанал гүнзэгырүүлхэ шухала.

Магистралиин барилгашадые хангажа байгаа библиотекарьнуудэй комсомольско-хүдэлмэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые шагнахада энэ хэрэг нилээд горитой юумэн болоһон, үшөө хэхэ хэрэгүүдшье байна гэжэ мэдэгдэнэ. Эндэ хэдэн тоо дурдаял. Юһэдэхи табан жэлэй эсэсэй жэлдэ БАМ дээрэ 3 библиотекэ хүдэлнэ. 30.000 хэһэг ном эдэ библиотекэнүүдэй, уншалгын танхимуудай жасада тоологдоно. Арбадахи табан жэлэй туршада БАМ-ай трасса дээрэ 40 шэнэ библиотекэ нээгдэхэ хараалагдана. Манай республика дотор Буряадай АССР-эй культурын Министерствын мэдэлэй 10 библиотекэ барилгашадые хангана. Хойто-Байгалай, Хурумхаанай, Прибайкалиин аймагуудай библиотекэнүүд ехэ үүргэ дүүргэжэ, хүгжэлтын методическа хүдэлмэри ябуулна.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хандалганууды элирүүлһэн, хүдэлмэриин участогуудай, барилгашадай тоо мэдэжэ абаһан, уншагшадай национальность болон болбосоролой эрилтэнүүдые шэнжэлһэн байна.

Гансашье уран һайханай номууд тухай бэшэ, мүн тусхай литература тухай, БАМ-ай барилгашадта эльгээгдэхэ номуудые наринаар шэлэн абаха тухай хөөрэлдөөн болоо. Магистралиин түб участогай комсомол-залуушуулай олон бригаданууд шэнэ арга хэрэглэжэ, комплексно арга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдожо байнхай гэжэ ВЛКСМ-эй Амарай обкомой пропагандын таһагые даагша Г. Демура хэлээ. Николай Злобиной хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэһэн түбэй участогай бригаднрнуудай, групкомсоргнуудай семинар энэ хэрэгтэ горитой туһа үзүүлээ. Гэбэшье иимэ шэнэ аргануудые хэрэглэхэ талаар тусхай литература барилга дээрэ тон хомор. Комсомолой болон библиотекын хүдэлмэрилэгшэд иимэ номуудаар элбэгээр хангагдаһан байһай гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ БАМ гансашье мүнөө сагай агуу барилга бэшэ, мүн түрүү дүршэлэй һургуули болохо зэргэтэй бшуу.

Зүблөөн дээрэ болоһон олон хөөрэлдөөнүүд, элидхэл соо «стационарна бэшэ хангалга» гэһэн үгэнүүд оло дахин дайралдана. Энэ хадаа БАМ-ай оршон байдалда холын десант, прорабска участогуудые хангаха эгээл таарамжатай арга болоно. Энэ талаар Яхадай АССР-эй, Амарай областиин библиотекарьнүүд горитой дүршэлтэй болонхой. Манай республика дотор нүүдэл библиотекэнүүд № 137, 140, 146-дахи механизированна колонно-нуудта, 572-дохи СМП-дэ, Дабаан, Муякан дээрэ, Курла тохойдо-болон бусад участогуудта хүдэлмэрилжэ байнхай. Номой магазин-клубуудай советүүд манай республика дотор үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ советдэ комсомолой райкомой түлөөлэгшэ, библиотекарь, лектор, дайнай ба ажалай ветеранууд ородог. Тэдэнэр уншагшадай конференци, зүбшэн хэлсэлгэнүүдые үнгэргэдэг. Барилга дээрэ хүдэлжэ байгаа залуушуул ямар номуудые уншанаб, юугээр һонирхоноб, тэдэнэй дуратай геройнууд хэд бэ гэһэн асуудалнуудаар шэнжэлгэ хэдэг. Буряад ороной газар дээгүүр гараха БАМ-ай участогууд дээрэ 1974 оной турша соо олоной хабаадалгатай 1.187 хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэһэн байна.

БАМ-ай залуу барилгашад ямар номуудаар һонирхоно гээшэб? Нэн түрүүн, ородой ба гадаадын классигуудай, мүнөө үеын зохёолшодой номуудаар һонирхоно. Гансал детективнэ жанрай номуудаар уншагшад һонирходог гэһэн бодолтойгоор хүдэлмэрилдэг зарим библиотекарьнүүд энэ зүблөөн дээрэ шүүмжэлэгдээ. Олоной һонирхол татадаг номуудай дунда хүн байгаали хоёрой харилсаа харуулһан номууд тоологдоно ха юм. Тиигээдшье Байгал-Амарай магистралиин гараха газар нютагай байгаали түрүүшынхеэ үзэжэ байһан хүнүүд олон. Тиимэһээ нуур сөөрэм, ой тайгада, байгаалиин баялигта гамтайгаар хандажа һургаха номууд шухала хэрэгтэй.

Барилгашадые номоор хангалгада бии байгаа дутагдалнууд тухай олон элидхэл соо хэлэгдэнэ. Уншагшадай һонирхол зарим зохёолнуудые залуушуулай ямараар сэгнэдэгыень номууд соо тэдэнэй юу бэдэрдэгыень нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, уншалгын шанар мууса шэнжэлэгдэнэ. Энэ ушарта библиотекын хүдэлмэрилэгшэд горитой үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Мүнөө үеын библиотекарь нэгэ талаараа социолог, психолог, педагог байха зэргэтэй.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнууд тухай шухала хөөрэлдөөнүүд зүблөөнэй үедэ болоо. Тэдэнэй олонхинь тусхай мэргэжэлтэй, эрдэмтэй, комсомолой путёвкоор эльгээгдэһэн ажалдаа шударгы хүнүүд. Үндэр үүргэ, уялгаа гүйсэд дүүрэнээр мэдэрэн, горитой хүдэлмэри ябуулжа байнад. ГОРЕМ-21-ын библиотекарь Галина Ефимчугай үүсхэл зүблөөн дээрэ һайшаагдаа. Тэрэ эдэбхитэй уншагшадтай хамта «Шимановсктрансстрой» трестын комсомолой комитедэй туһаламжаар хоёрдохи жэлээ барилгын индустриин комплексын түүхые фото-зурагуудаар харуулха хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Манайшье Буряад орондо БАМ-ай трасса дээрэ үндэр мэргэжэлтэй, ажалдаа дуратай библиотекарьнууд хүдэлмэрилжэ байдаг. Байгша оной август һарада Зүүн Сибиριин соёлой дээдэ һургуули дүүргэһэн долоон залуу мэргэжэлтэд, Буряадай соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргэһэн 4 хүн БАМ-ай барилгашадые хангажа байһан библиотекэнүүдтэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ. Номдо дуратайшуул ба ном дэлгэрүүлэгшэд библиотекарьнүүдтэ бага бэшэ туһаламжа үзүүлнэ.

«Бүхы оромнай БАМ барижа байна» гэһэн үгэнүүд хүн бүхэнэй сэдьхэл хүдэлгэдэг. Оронойомнай алишье хизаарһаа барилгашадта эльгээгдэжэ байдаг номууд агуу барилгада тон ехэ анхарал хандуулжа байһанай нэгэ тэмдэг болоно. Эдэ номуудые хайшан гэжэ хадагалхаб, хэрэглэхэб гэһэн асуудалнууд мүн лэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ. Трассын зүүн участок дээрэ хүдэлжэ байгаа москвагай түлөөлэгшэд 147 мянган хэһэг ном асарһан байгаа. Гэбэшье түрүүшын хахад жэлэй турша соо библиотекарьгүй байһан дээрэһээ олон номууд төөригдөө. Тиимэһээ библиотекэнүүдые эмхидхэхэ, хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха асуудалые саг дары шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ. Эндэ комсомолой хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ юумэ хэжэ шадаха байна. Багахан десант, участогта библиотекын түлөө харюусалгатай хүниие томилходошье болоно. Тиихэдэ БАМ-ай оршон байдалда библиотекын секторэй түлөө харюусаха хүнүүдые комсомолой һунгамал органой бүридэлдэ оруулбал таарамжатай.

Зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнууд, дурадхалнууд, түрүү библиотекэнүүдэй дүршэл наринаар шэнжэлэгдэхэ, хаража үзэгдэхэ юм.

БАМ-ай барилгашадые соёлой талаар хангалга, тэдэнэй сүлөө сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэхэ хэрэг, һуралсал хадаа шухалашье, орёошье асуудал мүн. Барилгашадые, номоор хангаха хэрэгтэ энэ үнгэрһэн зүблөөнэй горитой туһа үзүүлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Ч. ДОРЖИЕВ.

Сэлэнгын аймагай Юрөө нютагай участково больницын медфельдшер Зоя Яковлевна Федорова мэргэжэл шадабари ехэтэй, дүй дүршэлөөр баян мэргэжэлтэ гэжэ нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болонхой. Зөөлэн гартай, сагаан сэдьхэлтэй фельдшер Зоя Яковлевна үдэр һүнишье, саһан бороошье һаань, үбшэнтэндэ туһалхаяа яарадаг. Энэл больницада Екатерина Егоровна Шабалова 33-дахи жэлээ медицинскэ сестрагаар хүдэлмэрилжэ байдаг. Үбшэнтэндэ эхэ мэтэ һайханаар хандадаг сестра олоной магтаалда хүртэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медфельдшер Зоя Федорова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОНЦЕРТНЭ ЗАЛ НЭЭГДЭХЭНЬ

Хүршэнэрэй һонин

Олон ондоо архитектурна памятнигууд Эрхүү хотын түхэл шарай шэмэглэн байдаг. Мүнөө үедэ Спасска церквиин байшан һэльбэн заһабарилагдана. Эндэ хотын түүхын музей байгуулагдахаар хараалагдана. Эхин түрүүшын острогой һуури табигдаһан сагһаа хойшо мүнөө үе хүрэтэр хотын түүхэ харуулһан экспонадууд энэ музей дотор табигдаха юм.

Польшын костел (католическа һүмэ) энэ музейн нэгэ хубинь болохо. Энэ һүмэ үнгэрэгшэ зуун жэлэй наяад онуудай үедэ архитектор Тамулевичэй проектээр баригдаһан юм. Сибирь руу сүлэгдэһэн Польшын буһалгаашадай, Эрхүүгэй арад зоной суглуулһан мүнгэ зөөреэр энэ һүмэ баригдаһан түүхэтэй.

Байгал нуур, Зүүн Сибириин байгаали, ан амитадай байдал, археологи, геологи шэнжэлхэ талаар хубитаяа оруулһан эрдэмтэд Ян Черский, Николай Витковский, Бенедикт Дыбовский, Виктор Годлевский гэгшэдэй нэрэтэй энэ һүмэ холбоотой.

Новосибирскын инженерно-барилгын институт дүүргэһэн залуу архитектор Галина Вязунова готическа архитектурын памятник болохо Польшын костелые һэльбэн заһабарилха хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэ. Энэ һүмые хуушан түхэлдэнь оруулхаһаа гадна, доторнь орган тааруулжа табижа, хоёр зуугаад хүнэй багтаамжатай концертнэ зал болохоор байна гэжэ шэнжэлгэнүүд харуулаа.

Энэ байшангай нэгэдэхи дабхарта концертнэ зал, хоёрдохи дабхартань аха дүү арадуудай хани барисаанай музей байгуулха гэһэн шиидхэбэри абтанхай. Мүнөө үедэ Эрхүүгэй хизаар ороноо шэнжэлгын музейн хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэлгын хүдэлмэри ябуулжа байна.

Энэ костел дотор табигдаха органиие дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон «Александр Шуке» фирмэ бүтээхэ юм. Энэ фирмын бүтээһэн 20 гаран органууд манай ороной концертнэ залнуудта табигданхай.

Уданшьегүй Ангарын эрье дээгүүр уянга һайхан органай хүнхинөөтэ хүгжэм зэдэлхэнь.

Л. ГАНТИМУРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ костел дотор орган табигдаха юм.

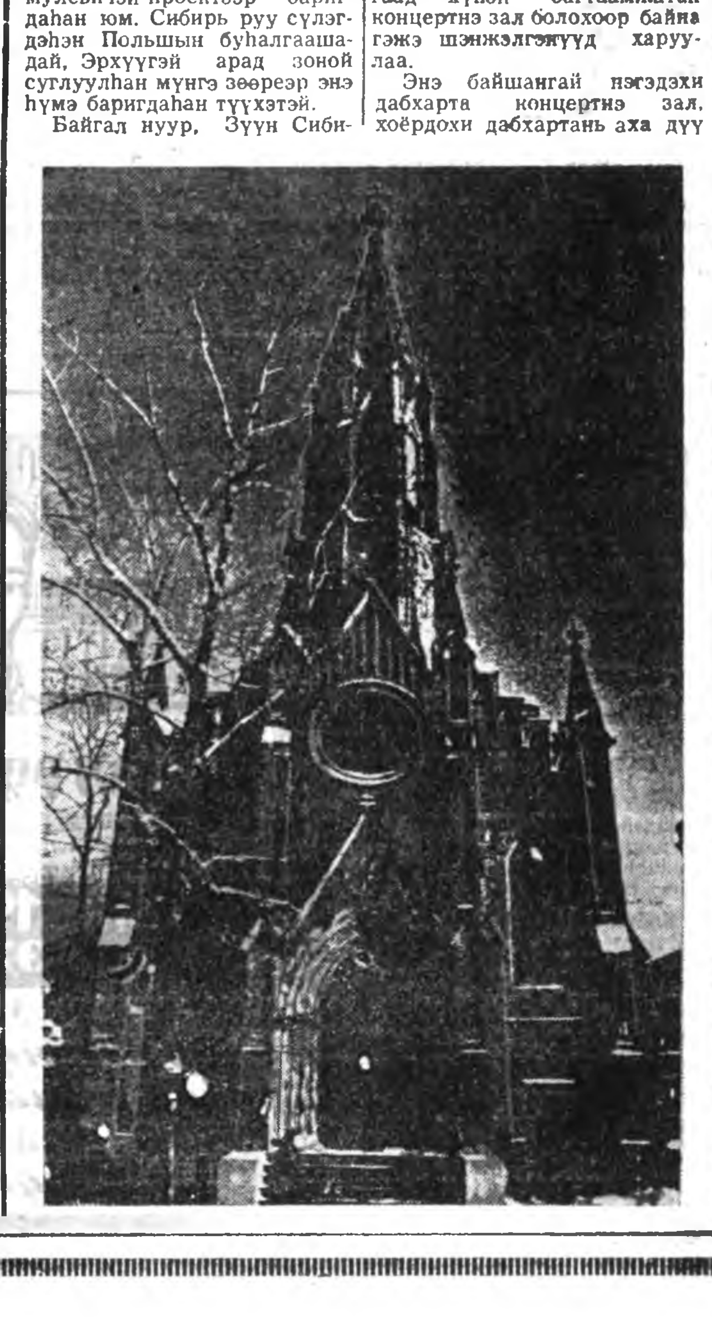

А. КНЯЗЕВАЙ фото.

Манай айлшад

„ЧЕРГЕН" АНСАМБЛЬ

«Черген» гэжэ нэрэтэй цыгануудай дуу, хатарай эстрадна ансамблиин концертнүүд Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо эхилээ. Хоёр отделениһоо бүридэһэн концертнүүдэй үедэ цыган арадай дуунууд, романснууд мүнөө үеын совет композиторнуудай дуунууд зэдэлээ. Румыниин, Бессарабиин цыгануудай «венгеркэнүүд», таборна хатарнууд гүйсэдхэгдөө. Энэ бүхы концертыень РСФСР-эй арадай артист Николай Сличенко найруулан зохёогоо. Ансамблиин уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ — Вано Добицкий.

Тус концертдэ хабаадагшадай олонхинь Сличенко гэжэ фамилитай болоод өөрын онсо тайлбаритай байха. Юуб гэхэдэ, ансамблидаймнай дунда суута дуушын хүбүүн Алексей Сличенко, дүүнэдынь болохо Алла ба Валентина, зээнэрынь Ромалия, Светлана гэгшэд бии. Тэдэнэй бүлэдэ хамаатай оройдол зургаа наһатай Ольга ансамблиин бүридэлдэ ябалсажа, бэшэнһээ дутуугүй хатар наада гүйсэдхэжэ, хамагай альга ташалганда хүртэнэ.

Гал һомон шэнги эршэтэй цыган хатарнуудые гүйсэдхэдэг Валерий, Людмила Чунчуковуудые улаан-үдынхид илангаяа халуунаар угтаа. Скрипкэ дээрэ наададаг Нина ба Игорь Данченко гэгшэдэй айхабтар уран аялга баранай сэдьхэл хүдэлгөө бшуу. Дүршэлтэй артистнууд Вячеслав Черный Жана Волшанинова хоёрые суглараагшад мүн лэ һайшаагаа.

Манай корр.

ОРООҺО ТАРЯАНДАА ГАМТАЙГААР ХАНДАХА

Тараан ажалтанай эгээл харюусалгатай саг ерэбэ. Манай республикын хүдөөгэй ажалшад ургаса хураалгаяа саг соонь дүүргэжэ, гүрэндэ оробһо тарая худалдаха уялгануудаа хүндэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна.

Табан жэлэй һүүлшын жэлые илалта түгэсөөр дүүргэхэ, партиин XXV съездые һайн амжалтатайгаар угтаха гэһэн партиин уряае республикымнай тараан ажалай хүдэлмэрилэгшэд халуунаар дэмжэһэн байна. Мүнөө үедэ шэнэ шэнэ үүсхэл дэлгэрүүлэгдэнэ. Үндэр дээдэ социалис уялганууд абтана. Ороохо тарая худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой һүүлээр Зэдын аймагай Борьёогой совхозой, Хяагтын аймагай «Родина» колхозой, мүн бусадшье ажахынуудай гэшүүд мүн лэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй ажалшад урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд ехэ ороохо тарая гүрэндэ худалдахаар хараална. Ороохо тараанай түлэг дундаа хураагдажа байһан мүнөө үедэ ургуулһан тараагаа саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр хураха гээшэ гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ороохо тараан арадаймнай баялиг мүн. Тэрээндэ гамтайгаар хандаха, килограмм ороохон бүхэнөө үрилтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хураан абаха гээшэ олониитын гол зорилго болоно.

Ургаса хураалгада бэлэдхэлэй хэгдэжэ байха үедэ шэнэ жэлэй ургаса, мүн хүдөө ажахын бусадшье ургамал гээлтэдэ оруулангүйгөөр хураан абаха асуудал ажалшадай депутадуудай сельскэ Советүүдэй сессинүүдтэ, аймагай Советүүдэй гүйсэдкомуудай заседанинуудта, ажахынуудтахи суглаануудта зүбшэн хэлсэгдэһэн байна; Урда жэлнүүдэйхидэл адли ороохо тарая, хүдөө ажахын бусадшье ургамал гутаангүйгөөр, үрилтэ хоролтодо оруулангүйгөөр, хулгайда абхуулангүйгөөр хураан абаха шухала гэжэ хэлсэгдэһэн, тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Мүнөө үедэ тарая хураалга хинаха асуудалда арадай хиналтын эдэбхитэд, дружиннигууд, комсомолшууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүд шэнэ ургасын тарая гамтайгаар хадагалха ябадалда нилээд туһалаа, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо ороохо тарая үрилтэ хоролтодо оруулха ябадал нилээд бага болгоһон байна.

Гэхэтэй хамта, шэнэ ургасын тарая гамтайгаар хадагалха тушаа зохид хэмжээнүүд абтаадүй байһаар. Ороохо тараанай оросые хинан шалгаха, һайн харуул табиха талаар зохихо хэмжээнүүд абтаагүй. Зарим ажахынуудай механизаторнууд болон жолоошод шэнэ ургасын тараанда гамтайгаар хандаха ябадалда хайша хэрэгээр хандаһан байна. Тэрээнһээ болож, хураалгын үедэ ороохо тараан гарза хоролтодо оруулагдажа эхилээ. Жэшээнь, Бэшүүрэй совхозой агроном Дагбаевай гэмээр хэбтэһэн тараан тусхай түхеэрэлгэгүйгөөр хураагдажа, ехэ ороохон гээлтэ хоролтодо ороо. Тэрэ поли дээрэ зэмэтэй хүнүүдэй гэмээр хэбтэһэн тараан дахинаа хураагдаһан байна. Ороохо тараанай шанар муутайгаар хураагдаһан тухай материал аймагай арадай хиналтын комитедтэ дамжуулан үгтөө.

Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд Пеленягин, Калашникова, Серявина, Тетерина, комбайнер Зоркальцев, жолоошон Тетерин августын 23-да архидаад, һүүлдэнь 128 килограмм ороохо хулуугаа. Пеленягин нэгэ жэлээр хэһээлтын ажалда эльгээгдээ. Тиихэдээ салингайнь 20 процент гүрэндэ оруулагдаха юм. Бусадынь нүхэдэй сүүдтэ хэлсэгдэжэ, элдэб хэмжээнүүд абтаһан байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой комбайнер Кукса августын 24-дэ 50 килограмм ороохо хулуужа, хэһээгдээ.

Бэшүүрэй совхоздо ажаллажа байһан 1.268-дахи предприятиин жолоошон Мигунов, мүн энэ совхозой хоёр хүдэлмэришэн хоорондоо нюуса хэлсээ хэжэ, 60 килограмм ороохо хулуугаад, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаһан байна.

Петропавловкын автопредприятиин жолоошон Сухарев, сентябриин 6-да Зэдын аймагай «Мир» колхоздо 282 килограмм шэниисэ хулууһанайнгаа түлөө 3 жэл хахадаар эрхээ хаһагдаа.

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон сентябриин 2-то ашажа ябаһан ороохонойнгоо 225 килограммые гэртээ абаашажа буулгаа. Ороохо хулуухадань өөрынь дүү Василий Саликов хабаадалсаһан байна. Нэгжэжэ үзэхэдэнь гэртэнь хулууһан шэниисэһээнь гадна, 240 килограмм обёос элирүүлэгдээ. Аха дүү Саликовтан хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. Мүн бусад ажахынуудта шэнэ ургаса адуу малда гэшхэгдэнэ.

Ороохо тарая хулууһан баримтанууд Хурамхаанай, Хэжэнгын аймагуудташье элирүүлэгдэһэн байна.

Хулуугдаһан ороохон хаа хаанагүй бусаагдажа, зэмэтэй хүнүүд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа.

Зэмэтэй хүнүүд үйлэ хэрэгэйнгээ түлөө заатагүй хэһээгдэдэг байна. Гэхэ зуура, ороохо тарая хулууха ябадалые огто болюулха шухала.

Ажалша хүнүүдэй гараа холотороо ажаллажа ургуулһан тараан манай ороной һүр хүсые улам дээшэлүүлдэг байна. Ажалша хүнүүд ороохо тараанда эртэ урданһаа нангинаар хандадаг байһан. Тиимэһээ ороохо тарая хулуугшадта, тэрээндэ хайра гамгүйгөөр хандагшадта совет хүули шанга хэмжээ абаха зэргэтэй.

В. САХАРОВСКИЙ,
Буряадай АССР-эй прокуратурын юрэнхы хиналтын таһагай начальник.

Спорт

Футбол

ТЭРЭЛ ҺУУРИДАА ҮЛЭБЭ

Казахай ССР-эй, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй зоноһоо СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин зургаа, хорин долоодохи уулзалганууд үнгэргэгдөө. Сентябриин 16-да үнгэргэгдэһэн энэ нааданда зонымнай 16 командын футболистнууд хабаадалсаһан байна.

Мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, эндэ нэгэл командын — Благовещенскын «Амурай» футболистнууд Эрхүүгэй «Авиаторта» айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, мүрысөөнэй таблицадахи байдалаа улам һайжаруулжа шадаба. Айлшаар ошоһон нүгөөдэ гурбан командын футболистнууд талмайн эзэдтэй тэнсэжэ, нэжээд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлһэн байха юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, манай «Сэлэнгэтэй» наадаһан Владивостогой «Луч», Джамбулай «Химигтэ» айлшалһан Никольскиин «Горняк», Усть-Каменогорскын «Востогто» ошоһон Красноярскын «Автомобилист» команданууд.

Бусад командануудай футболистнууд талмайн эзэдтэ шүүгдэһэн байба. Энэ үдэр Шэтын «Локомотивай» футболистнууд Хабаровскын СКА командатай өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан байна. Тиихэдээ талмайн эзэд һараһаа үлүү саг соо шүүгдэнгүй ябаһанаа, айлшадаа 2:0 тоотойгоор илажа гараба.

Сибириин хото городуудай футболистнууд энэ үдэр Казахай ССР-эй командануудай стадионууд дээрэ наадаһан байха юм. Тиихэдээ Новосибирскын «Чкаловец» Семипалатинскын «Спартагта», Томскын «Торпедо» Павлодарай «Тракторта», Барнаулай «Динамо» Карагандагай «Шахтерто» шүүгдэбэ. Эдэнэрэй уулзалга бултадаа 1:0 тоотойгоор дүүрэһэн байна.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» команда Хабаровскын СКА-тай өөрынгөө стадион дээрэ наадаха болонхой. Наадан үдэшын зургаан час гушан минутаһаа эхилхэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Амур» (Благовещенск)	25	15	6	4	37-13	36
«Целинник» (Целиноград)	26	12	7	7	36-27	31
«Луч» (Владивосток)	25	13	5	7	27-20	31
«Химик» (Джамбул)	26	10	9	7	42-32	29
«Орбита» (Кзыл-Орда)	25	12	5	8	33-25	29
СКА (Хабаровск)	23	13	2	8	33-19	28
«Чкаловец» (Новосиб.)	26	10	8	8	35-22	28
«Автомобилист» (Кр-ск)	26	11	5	10	32-32	27
«Спартак» (Семипалат.)	27	9	9	9	32-32	27
«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)	27	10	6	11	27-28	26
«Динамо» (Барнаул)	26	11	3	12	33-28	25
«Трактор» (Павлодар)	27	10	5	12	28-26	25
«Торпедо» (Томск)	26	8	8	10	25-31	24
«Горняк» (Никольский)	26	9	6	11	34-42	24
«Восток» (Усть-Камен.)	27	8	7	12	33-44	23
«Шахтер» (Караганда)	27	8	6	13	25-36	22
«Локомотив» (Шэтэ)	27	8	6	13	18-34	22
«Авиатор» (Эрхүү)	26	3	5	18	18-56	18

ТОБШОХОНООР...

1.

Хоккейгээр ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө нааданай хэдэн уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Сентябриин 16-да үнгэргэгдэһэн нааданда ЦСКА-гай команда Челябинскын «Тракторые» 4:2 (1:0, 2:0, 1:2) тоотойгоор шүүбэ. Илангаяа вратарьнууд В. Третьяк, А. Тыжных гэгшэд шуран бэрхээр наадаһан байна. ЦСКА-гай Александров — хоёр, Гусев, Викулов гэгшэд нэжээд, «Тракторай» Белоусов хоёр шайба сохижо оруулаа.

Москвагай «Крылья Советов» командын хоккеистнууд Ригын «Динамода» нааданай түрүүшын хоёр хахадта шүүгдэжэ эхилһэн юм. Харин һүүлшын хахадта шадамар бэрхээр наадажа гарахадаа, энэ уулзалгаяа 8:6 (1:2, 2:3, 5:1) тоотойгоор дүүргэһэн байна.

Москвагай нүгөөдэ — «Спартак» команда Новосибирскын «Сибирь» командын хоккеистнүүдтэй хоёрдохи уулзалгала үнгэргэхэдөө, тэдэнээ 7:3 (2:2, 3:0, 2:1) тоотойгоор шүүбэ.

Табан нааданай удаа «Спартак» команда долоон очкотой түрүүлжэ ябана. ЦСКА, «Динамо» команданууд дүрбэн уулзалгаһаа зургаан очкотой болонхой.

2.

Свердловск хотын инженер Юрий Цуранов сагаалса буудалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Мюнхендэ болоһон мүрысөөндэ дахинаа шалгаржа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ абажа боломоор 200 очкоһоо 197-е абаһан байна.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Ростов-на-Дону хотын Лариса Гурвич 191 очко абажа эрхимлэбэ.

Гурбадахи алтан медальда манай суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ Петрозаводскын Валерий Постоянов «гүйжэ ябаһан гахай» буудахадаа 577 очко абажа, хүртөө.

3.

Штанга үргэлгөөр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Москвада үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөндэ хүнгэншэг шэгнүүртэй Болгариин штангист Атанас Киров гурбадахяа дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ дүн хамта 255 килограмм үргэһэн байба.

Энэ шэгнүүртэ Совет ороной команда түлөөлэгшэеэ табяагүй байгаа.

— Би гурбадахяа дэлхэйн чемпион болоошье һаа, мүнөөдэр хүндэтэ энэ нэрэ зэргэдэ арай шамай хүртэбэ гээшэб, — гэжэ хүндэ атлетикээр дэлхэйн, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаһан Атанас Киров мэдүүлээ.

(ТАСС).

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНДА

Ангарск хотодо Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй зоныи боксернуудай дунда «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн сентябриин 11—15-да болож дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаһан манай республикын боксернуудай дундаһаа СССР-эй спортын мастер Александр Осокин түрүү һуури эзэлбэ. Арһан бээлэйн бэрхэ боксер болоҗо ябаһан Александр зоныи энэ мүрысөөнэй түгэсхэлэй үдэр Курганай нэгэдэхи разрядтай Богуш гэгшые торгоон тоггтоонгүй шүүгээ. Тиин Осокин «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болобо. Энэ нааданда манай зоныи боксернуудһаа гадна, Таганрог хотодо үнгэргэгдэһэн нүгөөдэ зоныи чемпионууд хабаадалсаха юм.

Мүрысөөн октябриин 17-һоо Орджоникидзе хотодо үнгэргэгдэхэ юм.

Манай корр.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

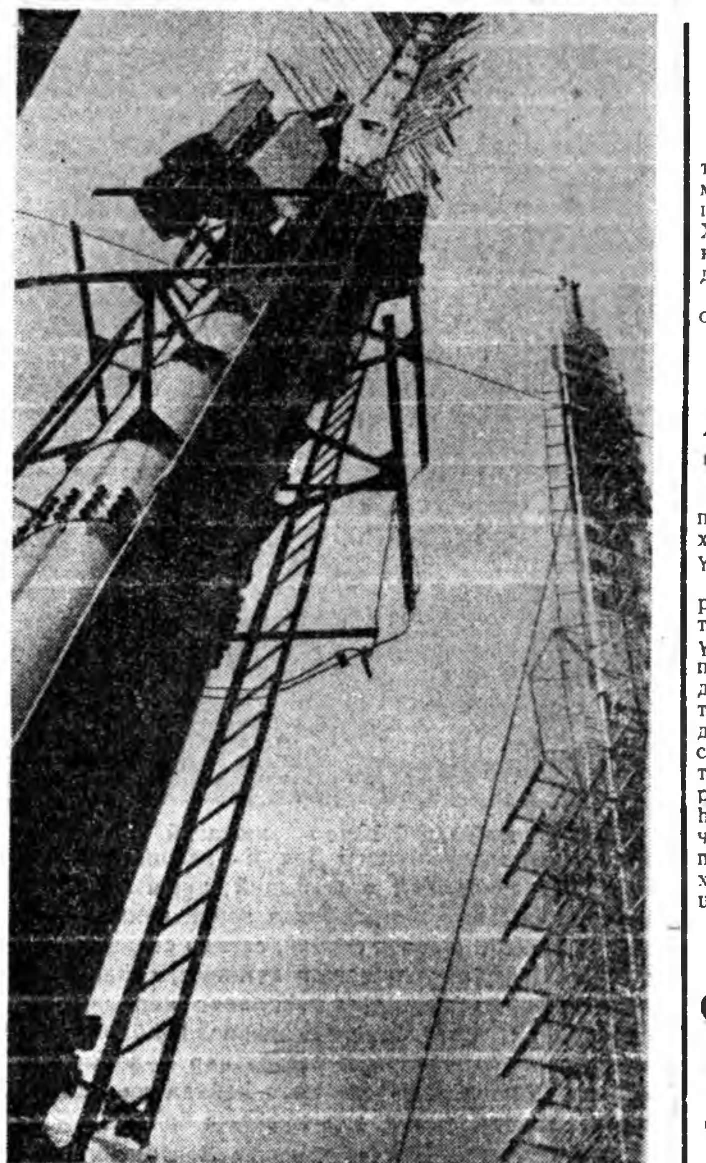

Август һарын һүүл багаар Будапешт шадарай Сечень гэжэ хадын оройдо 170 метр үндэртэй телевизионно армаг бахана бодхоогдобо. Энэ телевизионно бахана ба радиостанциин бүтэһөөр. Венгриин ажалшад урда урданайхиһаа эли тодо дамжуулгануудые харадаг, сонсодог болобо. МТИ—АПН-эй фото.

НЬЮ-ЙОРК

ШУХАЛА ЗОРИЛГОНУУД

ТАСС

ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Ассамблейн XXX сессиин гол зорилгонуудта зорюулагдаһан мэдүүлгэ хэбэ.

Сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан асуудалнууд тушаа хэлэхэдээ, буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ Генеральна Ассамблей онсо анхарал хандуулха байха гэжэ тусхайлан тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгтэ хабаатай асуудалые бүхы талаарнь шиидхэн гуримшуулха шухала, тиигэбэл энэ райондо таарамжатай, бата бэхи эб найрамдал тогтоохо гансахан арга олгохо байна. Дүтын Зүүн зүгэй асуудалда хабаатай бүхы ушар байдалнуудые, тэрэ тоодо Палестинын арадай хуулита эрхэ мэдэрэлгые хараада абабал, тиимэ юумэн түйлагдажа болохо гэбэ.

ЛИССАБОН

А. КУНЬЯЛ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Португалиин Коммунис партии революциие хамгаалха ехэ митинг Лиссабондо үнгэргөө.

ПКП-гэй генеральна секретарь Алваро Куньял митингдэ хабаадагшадай үмэнэ үгэ хэлэхэдээ, Португали политическэ бэрхэтэй байдалда ороод байна, зүүнэй тала баридаг хүсэнүүдэй дунда һанал бодолой алгасал гараад, Васку Гонсалвиш түрүүтэй табадахи саг зуурын правительство тушаалһаа гараһан байгаа. Политическэ дээдэ зургаануудта — правительство ба Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн доторшье арсалдаан гараа. Гэхэ зуураа, бата революционернүүдэй бии байһанай ашаар, ДВС Португалиин революциин шухала эдэбхитэй, элсүүлхы хүсэн, тэрэнэй түрүү отряд байһаар. ДВС-ые усадхабал, бүхы революционно хүдэлөөндэ аюул тохёолдохо һэн.

Компартитай хамта байгаал һаа, демократическа Португалиин түбэгтэй асуудалнуудые шиидхэжэ, политическэ хүшэр байдалһаа тэрэниие гаргажа шадагдаха гэбэ.

Саг зуурын зургаадахи правительствые эмхидхэн байгуулгада хабаадаха, премьер-министр Пиньейру ди Азиведугай оролдолго хүсэлтые дэмжэхэ гээд Компарти шиидэнхэй гэжэ ПКП-гэй генеральна секретарь мэдүүлбэ.

Коммунистнууд хэрбээ правительствын гэшүүд болоо һаа, революциие хамгаалха тэрэнэй гол хүсэн байха гэжэ Португалиин арадай лаб этигэхэдэнь болохо. Правительствада коммунистнуудай хабаадалга — революциин аша туһада харюусахаар политика хамгаалгын бата найдабари болохо. Тиимэһээ империалис хүсэнүүдэй зүгһөө дэмжэгдэдэг хархис этэгээдүүд ба консерваторнууд правительствада коммунистнуудые тон үсөөнөөр хабаадуулха гү, али оройдоо оруулхагүйн тула али болохоор оролдоно гэжэ А. Куньял тусхайлан тэмдэглэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН XXX СЕССИ ДЭЭРЭ

ТАСС

Эндэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси нээгдээ. Үнгэрэгшэ сессиин түрүүлэгшэ байһан Алжирай гадаадын хэрэгүүдэй министр Бутефлика иигэжэ тэмдэглэбэ: шиидхэгдээгүй олохон асуудал Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида үшөөл бии. Ямаршье асуудал шиидхэдэг байха гэһэн ООН-ой дүрим эбдэгдэдэг байһаар. Вьетнамай Демократическа Республикые, Урда Вьетнамай Республикые ООН-до абаха гэһэн дэлхэйн олониитын дура хүсэл дүүргэгдээгүй, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулһан эдэ гүрэнүүд ООН-до абтаадүй байна.

XXX сессиин түрүүлэгшээр һунгагдаһан Люксембургын правительствын түрүүлэгшэ ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Г. Торн иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахин дэмжэхэ, гүрэнүүдэй хоорондын хани харилсаа хүгжөөхэ гээшэ ООН-ой шухалын шухала зорилго болоно. Палестинын арадай эрхэ хүндэлхэ, энэ нютагай бүхы гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдал, хүгжэлтэ түйлаха эрхэ хангаха бодомжотойгоор Дүтын Зүүн зүгтэхи зүришэлдөө зайсуулхын тула ООН-ой нэрэ, хүндые хэрэглэхэ ябадал — Генеральна Ассамблейн арюун уялга болоно гэжэ Г. Торн мэдүүлээ.

Эб найрамдал ба аюулгүй байдал батадхалга буу зэбсэгүүдые хуряалгын асуудал шиидхэлгэтэй нягта холбоотой байна гэбэ.

Сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлэй бэрхэтэй зам гаталжа ерэһэн гурбан шэнэ гүрэниие — Мозамбигын Арадай Республикые, Сан-Томиин ба Принсипиин демократическа республикые, Ногоон хушуунай арал гэдэг республикые ООН-до нэгэ һаналтайгаар абаһан ушар тус сессиин түрүүшын үдэрэй ехэ ябуулга болоно.

ВАШИНГТОН

США-гай ПРЕЗИДЕНТЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

США-гай президент Дж. Форд Сагаан байшанда пресс-конференци үнгэргөө. Тэрэнь Холбоото Штадуудай ба Израилиин хоорондохи харилсаанда гол түлэб зорюулагдаба.

Тель-Авивта «Ф-16» гэжэ тон шэнэ янзын истребительнүүд - бомбардировщигуудые, тэрэшэлэн ядерна һомонуудые абажа гарахаар «першинг» гэдэг ракетэнүүдые бусад зэбсэгүүдэй тоодо үгэхэ гэжэ Холбоото Штадуудай найдуулһан тухай Америкын хэблэлэй мэдээсэлнүүдтэ президентын анхарал хандуулагдаа.

«Ф-16» гэжэ самоледууд ба «першинг» гэдэг ракетэнүүд тушаа США «бата найдуулга үгөөгүй байха» гэжэ Дж. Форд мэдүүлбэ.

Гэхэ зуура, иимэ түхэлэй зэбсэгүүд худалдагдаха списогто оруулагданхай, тэдэниие худалдаха тухай асуудал Израилиин правительствын түлөөлэгшэдтэй зүбшэн хэлсэгдэхэ гэжэ президент мэдээсээ.

Аюулгүй байдал тухай договор Израильтай баталалгаар США хэр урагшаа ябажа байна гээшэб гэһэн асуудалда харюусаха зуураа, президент иигэжэ мэдүүлбэ: «Аюулгүй тухай договор» гэһэн термин хэрэглэхэгүй байгааб. Урда тээнь хэлэһэн юумэеэ, нилээд горитой хэмжээтэй сэрэгэй техникээр Холбоото Штадууд Израилиие хододоо хангаха байха гэһэнээ дабтахые хүсэхэ байнаб, иимэ юумэ саашадааашье хэхэ һанаатайбди гэбэ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ ПОЛИТИЧЕСКЭ ОРШОН БАЙДАЛ

ТАСС

Правительственна юрэнхы программые политическэ гурбан гол партиин — коммунис, социалис, арадай-демократическа партинуудай, Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй хоорондо зүбшэлэн абаһан тухай соносхогдохо үедэ Португалиин саг зуурын 6-дахи правительство эмхидхэн байгуулха зорилго һанагдаһанһаа бүри бэрхэтэй байшоо.

Министрнүүдэй тушаалнуудые хубааха асуудалаар эгээн ехэ арсалдаан болоҗо үргэлжэлһөөр. Компартида үгэхэ гэжэ багсаагдаһанһаа хоёр дахин олон министрнүүдэй тушаалые буржуазна арадай-демократическа партиин эриһэн дээрэһээнь иимэ ехэ бэрхэшээл тохёолдобо.

Арадай . демократическа партиин (НДП) энэ эрилтэ апрель һарада политическэ партинуудай (тэрэ тоодо НДП-гэй) ба ДВС-эй хоорондо баталагдаһан, хамтын ябуулгын хараа шэглэл тухай хэлсээнэй гуримуудта зүришэнэ гэжэ Лиссабоной политическэ ажал ябуулагшад тоолоно.

Тэрэшэлэн олониитэдэ элдэб һонин дуулгадаг зургаануудтахи байдал тухай, ажалай, транспортын ба хэлхээ холбооной, гэгээрэлэй ба научно-шэнжэлэлгэнүүдэй министрнүүдэй тушаалнуудта хүнүүдые томилхо тушаа асуудалнуудаар арсалдаанууд болоно.

Нютагай политическэ ажал ябуулагшадай һанамжын ёһоор, правительствын бүридхэл тухай асуудалаар гараһан арсалдаанууд юу харуулнаб гэхэдэ, Пиньейру ди Азиведу түрүүтэй кабинет эмхидхэлгые һаатуулха гү, али таһалдуулха гэжэ эндэхи хархис этэгээдүүдэй һэдэдэг байһаниинь элирнэ.

БРАЗЗАВИЛЬ

МПЛА-гай хиналта доро

ТАСС

Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдһээ ойлгоходо, арад зоной зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэдэг, Анголые сүлөөрүүлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА) оронойнгоо 16 провинциин 12-ые хиналта дороо абанхай байна. Ороной олонхи зүүн районууд, Анголын урда эрье шадарай бүхы портнууд тэрэнэй мэдэлдэ оронхой.

МПЛА-гай хүтэлбэрилэгшэд хиналта доронь ороһон районуудтахи байдалые заһаруулха зорилготой яаралтай хэмжээнүүдые абана. Луандын хүн зон эдеэ хоолой гол зүйлнүүдээр хангагдадаг болоо. Олонхи хүдэлмэришэд, алба хаагшад МПЛА-гай уряануудта харюу болгон хүдэлмэрилжэ захалаа. Энэ хотын промышленна предприятинууд ба эмхи зургаанууд урдынхидаал адляар хүдэлмэрилдэг болоод байна.

НЬЮ-ЙОРК

ХАРИЛСАА ХОЛБООН УЛАМ БЭХИЖЭХЭ

ТАСС

Генеральна Ассамблейн VII тусхай сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Хүгжэжэ байгаа оронуудай худалдаа наймаае үргэдхэхэ, уласхоорондын худалдаа наймаанай талаар доромжолгото һаад тойбонуудые зайсуулха, һаяхан бэеэ даадаг болоһон оронуудай социально-экономическа бэрхэшээлтэ асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгоор индустриализаци бэелүүлхэ, хүдөө ажахы хүгжөөхэ шухала гэжэ Хүгжэлтын ба уласхоорондын экономическа харилсаа холбооной асуудалнуудаар энэ сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнэ.

ХАНОЙ

Урда Вьетнамай республикын МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

Һураггүйгөөр үгы болонхой гэжэ тоологдодог американ сэрэгэй алба хаагшад тухай мэдээнүүдые ООН-до Хойто ба Урда Вьетнамые абахаар США-гай зүбшөөлөө үгэтэрнь ДРВ ба Урда Вьетнамай Республика нюуса байлгаха һанаатай гэһэншүүгээр США-гай захиргаанай тунхаглаһан баталамжые Урда Вьетнамай Республикын МИД-эй түлөөлэгшэ буруушааба.

Урда Вьетнамай Республикые, ДРВ-е ООН-до абаха тухай асуудалай зүбшэн хэлсэгдэжэ байһантай дашарамдуулан, Америкын правительствын баримталдаг буруу хара бодолые дэлхэйн олониитын үмэнэ зүбтүүлхын тула, тэрэшэлэн Вьетнам тушаа эбэй хэлсээнэй эрилтэнүүдые дүүргэлгэһээ зайсан хулжахын тула иимэ худал үгэнүүд тараагдана гэжэ тэрэ түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ООН-до вьетнам арадые түлөөлхэ Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зурын правительствын, ДРВ-гэй правительствын хуулита эрхэнүүд тухай асуудалаар ямаршье тоорго хэгдэхэ ёһогүй гэжэ тэрэ мэдүүлгэ доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» сентябриин 17-до Москвада үнгэргэгдэһэн 35-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 21 (мориной спорт), 42 (хүндэ атлетикэ), 3 (акробатика), 17 (уран һайханай гимнастика), 39 (самбо), 8 (бокс);

«Спортлото-2»: 23 (хүнгэн атлетикэ), 21 (мориной спорт), 4 (альпинизм), 29 (парашютна спорт), 18 (городки), 38 (һур харбаан).

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ һонин. 10.10 — «Совет хуулиин үндэһэн». 10.40 — Пионернүүдэй Фрунзиин нэрэмжэтэ ордоной уран һайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 11.10 — «Бахаревы—машинисты» — документальна фильм. 11.25 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Город мастеров» (үнгэтэ). 12.45 — «Ород хэлэн». 13.30 — Забһарлалга. 13.40 — ССР Союзай Ехэ театрай дуушан В. Пьявко гэгшын концерт. 14.15 — «Москва ба москвагайхид». 14.45 — «ЦТ-гэй ба ВР-эй ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт (үнгэтэ). 15.15 — «Вариант «Омега» (5-дахи сери). 16.25 — «Ярославльда болоһон гурбан уулзалга» — телеочерк. 16.55 — «Уян зүрхэнэй усалталга» — телевизионно зүжэг (үнгэтэ). 17.45 — СССР-эй арадай артистка Людмила Зыкинагай концерт. 18.30 — «Время» 19.00 — Ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Ургаса-75» (буряадаар). 19.50 — Шэнэ һонин. 20.00 — «СССР соогуур 10 минута соо». «Новгород» — киноочерк.

«Орбита». 20.10 — П. И. Чайковский. Оркестртэй наадаха фортепианын нэгэдэхи концерт. 20.45 — «Вариант «Омега» (5-дахи сери). 21.55 — «Москва ба москвагайхид». 22.25 — «Уян зүрхэнэй усалталга» — зүжэг. 23.15—Людмила Зыкинагай концерт. 24.00 — «Время».

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үшөө нэгэ миллион нэмэжэ үгэхэбди» — Тимлюйн асбоцементнэ зүйлнүүдэй заводой партбюрогой секретарь А. Мертвецовой статья. А. Ефремов. «Һанаагаа эртүүр амараа» — корреспонденци. «Республикамнай таряагаа хуряана» гэһэн юрэнхы гаршаг доро тобшо мэдээсэлнүүд. Ази ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын соведэй XXII сессидэ хабаадагшадта Л. И. Брежневэй эльгээһэн бэшэг. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мүрысөөнэй үндэр зорилго» — КПСС-эй обкомой секретарь А. Бадиевай статья. Ч. Гомбоин. «Ажал хэхэдэмнайш, амархадамнайш аша туһатай». Н. Ефимовэй фоторепортаж.

Гурбадахи хуудаһанда. «Арадай хиналтын хуудаһан».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин. Футбол.